

Päiväkirjamuotoinen opinnäytetyö positiivisesta pedagogiikasta

Niina Kärkkäinen

2022 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Päiväkirjamuotoinen opinnäytetyö positiivisesta pedagogiikasta

Niina Kärkkäinen
Sosionomi
Opinnäytetyö
Tammikuu, 2022

Päiväkirjamuotoinen opinnäytetyö positiivisesta pedagogiikasta

Vuosi

2022

Sivumäärä

59

Tavoitteena tällä opinnäytetyöllä oli löytää positiivisen pedagogiikan keinojen hyöty vas-
tuuohjaajan työssä koulussa. Loppupuoliskolla työnkuva vaihtui laaja-alaisen erityisopettajan
työnkuvaan, idea pysyi silti samana. Tarkoituksena oli lisäksi nähdä positiivisuusvihkojen
hyöty eli kokeilla onko positiivisuusvihoilla vaikutusta työntekijöiden näkemyksiin ja tарттуuko
positiivisuus, jos siitä herättää paljon keskustelua työyhteisössä.

Työnantaja saa myös konkreettisesti nähdä mihin aika kuluu ja kuinka suuri hyöty positiivisen
pedagogiikan lisäämisestä on. Työntekijänä voi nähdä kuinka positiivinen pedagogiikka vaikut-
taa omaan työssä jaksamiseen ja intoon tehdä töitä lasten ja nuorten kanssa.

Tietoperustana opinnäytetyöhön on käytetty positiivisen pedagogiikan ja positiivisen kasva-
tuksen kirjallisuutta sekä erityisopettajuuden kirjallisuutta.

Menetelmänä oli henkilökohtaisen työtavan tutkinta ja itserefleksointi sekä positiivisuusvihko-
jen käyttöönotto.

Tulokset kertovat, että positiivisen pedagogiikan keinot ovat olleet avuksi ja hyödyksi monissa
arjen kohtaamisissa oppilaiden kanssa. Johtopäätöksenä tämä opinnäytetyö vahvistaa käsi-
tystä siitä, että positiivisella pedagogiikalla päästään erittäin hyviin tuloksiin oppilaiden
kanssa, sekä se vahvistaa työyhteisön hyvinvointia.

Kehittämisehdotuksena olisi kannattavaa lähteä viemään positiivisuusvihkoja mukautetulla ta-
valla arkeen. Siten miten kullekin ryhmälle olisi sopivin tapa. Samoin olisi kannattavaa lisätä
koulutuksia ja keskustelua aiheesta henkilökunnalle.

Niina Kärkkäinen

Diary, a bachelor's thesis on positive education

Year

2022

Pages

59

The objective of this bachelor's thesis was to find the advantages of positive education methods for a teaching assistant working at school. Towards the end, the job description turned more into that of a special education teacher, but the idea remained the same. The point was also assess whether the positivity diary had an effect on the views of other employees, and would the positivity be contagious if talked about enough in the working environment.

The employer would also be able to see where the most time was used and how large of an impact the addition of positive education had. As an employee, you would be able to monitor your own working capacity and motivation working with children and young people alike. As a basis of information for this thesis literature based on positive education and special education was used. The method was to examine one's own work methods, selfreflection and the implementation of the positive diary.

The results show that positive education was beneficial in many interactions with students. As a conclusion, this thesis strengthens the idea that with the use of positive education methods great results can be reached with students and also within the working community.

To further develop this idea, it would be useful to adapt the use of the positivity diaries to the needs of the group. It would also be beneficial to add more training and conversation about the topic within the working community.

Keywords: positive pedagogy, positive education, positive diary

Sisällys

1	Johdanto.....	9
2	Nykytilanne.....	10
2.1	Oman osaamisen arviointi ja kehittyminen.....	13
2.2	Sidosryhmät	14
2.3	Vuorovaikutustaidot	14
2.4	Kehittäminen	15
2.5	Opinnäytetyön tavoitteet	16
3	Viikko 1. Orientoituminen ja asioiden jäsentely	16
3.1	Maanantai 4.10.2021	17
3.2	Tiistai 5.10.2021	18
3.3	Keskiviikko 6.10.2021	19
3.4	Torstai 7.10.2021	19
3.5	Perjantai 8.10.2021	20
3.6	Lauantai 9.9.2021	20
3.7	Yhteenveto	20
4	Viikko 2. Haikeutta ilmassa	21
4.1	Maanantai 11.10	21
4.2	Tiistai 12.10	22
4.3	Keskiviikko 13.10	23
4.4	Torstai 14.10	24
4.5	Perjantai 15.10	24
4.6	Yhteenveto	25
5	Viikko 3. Ristiriitaiset tunteet	25
5.1	Maanantai 25.10	26
5.2	Tiistai 26.10	26
5.3	Keskiviikko 27.10	26
5.4	Torstai 28.10	27
5.5	Perjantai 29.10	28
5.6	Yhteenveto	29
6	Viikko 4. Jännitystä tulevasta	30
6.1	Maanantai 1.11	30
6.2	Tiistai 2.11	31
6.3	Keskiviikko 3.11	32
6.4	Torstai 4.11	32
6.5	Perjantai 5.11	32
6.6	Yhteenveto	33

7	Viikko 5. Ryhmänhallintataitojen vahvistusta	34
7.1	Maanantai 8.11.2021	34
7.2	Tiistai 9.11.2021	35
7.3	Keskiviikko ja torstai 10.-11.11.2021	35
7.4	Perjantai 12.11.2021	36
7.5	Yhteenveto	36
8	Viikko 6. Läsnäoloa hetkessä ja kiitollisuutta	37
8.1	Maanantai 15.11.2021	37
8.2	Tiistai 16.11.2021	37
8.3	Keskiviikko 17.11.2021	38
8.4	Torstai 18.11.2021	38
8.5	Perjantai 19.11.2021	39
8.6	Yhteenveto	40
9	Viikko 7. Uuden edessä positiivisuuden pysyminen	40
9.1	Maanantai 22.11.2021	40
9.2	Tiistai 23.11.2021	41
9.3	Keskiviikko 24.11.2021	41
9.4	Torstai 25.11.2021	42
9.5	Perjantai 26.11.2021	42
9.6	Yhteenveto	43
10	Viikko 8. Rauhallisuutta itselle ja tutustumista uuteen	44
10.1	Maanantai 29.11.2021	45
10.2	Tiistai 30.11.2021	46
10.3	Keskiviikko 1.12.2021- Perjantai 3.12.2021	47
10.4	Yhteenveto	47
11	Viikko 9. Innokkuutta ja positiivisia suhteita luoden	48
11.1	Tiistai 7.12.2021	48
11.2	Keskiviikko 8.12.2021	49
11.3	Torstai 9.12.2021	49
11.4	Perjantai 10.12.2021	50
11.5	Yhteenveto	51
12	Viikko 10. Omien vahvuuksien pohdinta	52
12.1	Maanantai 13.12.2021	52
12.2	Tiistai 14.12.2021	52
12.3	Keskiviikko 15.12.2021	53
12.4	Torstai 16.12.2021	53
12.5	Perjantai 17.12.2021	54
12.6	Yhteenveto	54
13	Loppuyhteenveto ja pohdintaa	55

Kuviot	59
--------------	----

1 Johdanto

Olen työskennellyt lasten parissa noin 10 vuotta erilaisissa työtehtävissä. Työt ovat sijoittuneet varhaiskasvatuksen, koulujen, lastenkodin ja erityiskoulujen puolelle. Työtehtävät ovat painottuneet erityistä tukea tarvitsevien lasten kanssa toimimiseen. Olen huomannut, että positiivisella ja sensitiivisellä otteella toimivat ammattihenkilöt saavat parhaan kontaktin lapsiin. Näin saa myös pitkällä tähtäimellä paremmin käyttöön lasten omat vahvuudet ja käytökseen positiivista muutosta. Positiivisuus ja myönteiset tunteet tukevat lapsen kasvua ja kehitystä vahvempaan minuuteen ja hyvinvointiin (Leskisenoja 2017, 38-39.)

Teen tämän opinnäytetyön päiväkirjamuotoisena opinnäytetyönä. Kuljetan itselläni pientä vihkoa, johon merkitsen jokaisena päivänä mitä olen tehnyt tai saavuttanut. Näin muistan aina viikon jälkeen, mistä asioista haluan mainita, kun kirjoitan päiväkirjaa puhtaaksi. Lähettän jokaisen viikon jälkeen ohjaavalle opettajalleni viikon koosteen ja näin pysyn aikataulussa hienosti. Samoin tulee otettua opettajan kommentit huomioon seuraavalla viikolla, jotta tietää missä voisi kehittyä ja mitkä asiat on ollut hyvä huomioida.

Haluaisin, että tämä opinnäytetyö vahvistaisi omaa positiivista työotettani ja innottaisi sen lukijoita positiivisuuden huomaamiseen. Tavoitteena on myös saada ideoimani lasten positiivisuusvihot iltapäivätoiminnassa osaksi arjen toimintaa. Näiden vihkojen tarkoitus on, että aikuiset ja myös lapset laittaisivat ylös toisten vihkoihin positiivisia tekoja ja asioita, joita kyseinen lapsi on tehnyt ja sanonut. Niin että ne haastaisivat sekä aikuiset että myös lapset huomaamaan hyvän toisissa lapsissa. Ei pelkästään niissä, jotka huomiota herättävällä toiminnallaan saavat muutenkin huomiota, joka on usein negatiivisävytteistä, vaan myös niissä huomaamattomammissa ja rauhallisemmissa lapsissa huomattaisiin hyvät puolet. Vihot kävisivät kotona syys- jouluihin ja hiihtolomalla, jolloin lapsi voi vanhempansa kanssa lukea omaa vihkoansa ja myös huoltajat voivat kirjoittaa omia näkemyksiään lapsestaan. Oman vihon lapsi saa keväällä itselleen iltapäivätoiminnan loputtua. Ideaa kyseiseen positiivisuusvihkoon sain positiivisen pedagogiikan työkalupakki kirjasta (Leskisenoja 2017, 124-125.) Hieman muunneltuna meille iltapäivätoimintaan paremmin toteutettavaksi.

Opinnäytetyössäni otan huomioon sen, että työ on luotettavaa ja eettisesti kunnioittavaa. Ketään lasta ei voi tunnistaa tapahtumista. Pyrin tällä työllä oppimaan ohjaajan työstä ja kehittämään omaa työtäni kohti vahvempaa ja ehompaa positiivista psykologista otetta.

Toteutusaikataulu on syksyllä 2021. Päiväkirjan pito alkaisi viikolla 40 eli 4.10 ja loppuisi viikolla 50 eli 19.12.

Toimeksiantaja on Uudellamaalla sijaitseva keskisuuri koulu. Koulussa opiskelee 1-6 vuosiluokat ja oppilaita on noin 250. Työntekijöitä on opettajien lisäksi, rehtori, erityisopettajat, koulunkäynnin vastuuohjaaja sekä koulunkäynnin ohjaajia, koulusihteeri, kuraattori ja psykologi. Koulussa toimii myös psykiatriset erityistason luokat, joissa toimii opettajien ja ohjaajien lisäksi psykiatrinen sairaanhoitaja.

Keskeisiä ammattikäsitteitä työssäni koulunkäynnin vastuuohjaajana on alkuopetus, positiivinen pedagogiikka, lasten tunne-elämän- ja sosioemotionaaliset haasteet, iltapäivätoiminta sekä ohjaaminen ja lapsen yksilöllinen kohtaaminen ja tukeminen. Työtehtävät on olla koulun puolella opettajan työparina luokassa oleminen ja tuntien materiaalien valmistelu sekä lasten auttaminen ja ohjaaminen tunneilla. Välituntivalvonnoissa tehtävänä on huolehtia oppilaiden turvallisuudesta. Iltapäivätoiminnassa taas arvioida, suunnitella ja toteuttaa iltapäivätoimintaa yhdessä muiden ohjaajien kanssa. Kaikissa päivän tilanteissa tehtävänä on tukea lapsia sosioemotionaalisissa ongelmissa ja auttaa kaveritaidoissa. Vastuuohjaajan työkuviin kuuluu lisäksi olla yhteydessä vanhempiin, laatia kuukausikirjeet, tehdä hankintoja toimintaa varten ja pitää huoli, että läsnäololistat ovat ajan tasalla.

2 Nykytilanne

Tämänhetkiseen työkuvaani kuuluu väistötiloihin siirtyvien oppilaiden bussilistojen päivittäminen sekä muokkaaminen arjen tarpeiden mukaan. Koulun puolella ohjaajana tunneilla mukana oleminen ja välituntivalvontoja. Iltapäivätoiminnassa vastuuohjaajan työkuvaan kuuluvat asiat.

Koulu, jossa olen töissä, on purettu sisäilmaongelman takia ja olemme väistötiloissa, joten työkuvaani kuuluu tehdä bussilistat sekä olla mukana oppilaiden kuljetuksissa joinain päivinä viikossa. Bussilistat teen kahden eri luokan osalta, jotka kulkevat tähän väistökouluun ja muutokset kirjaamme muiden ohjaajien kanssa listoihin. Päivittäisiä muuttujia tulee useita, jos oppilas on pois tai ei jääkään iltapäivätoimintaan. Luokat on myös jaettu kahteen ryhmään, ja ne tulevat ja lähtevät eri päivinä eri aikaan koululta. Aamuisin puhelin avataan ja kansiossa otetaan oikeat listat esiin. Muuttujat kirjataan ylös, jos on tullut viestejä ja lapset ruksataan nimen mukaan bussiin menneiksi. Koulupäivän loputtua klo 12, 13 tai 14 vien bussille ne lapset, joiden koulu loppuu. Tämä bussi lähtee eri päivinä kaksi kertaa. Yhtä lailla merkitään muistiin ne lapset, jotka eivät lähde tällä bussilla, vaan menevät välitunnille tai iltapäiväkerhoon. Näissä saa olla tarkkana, että on kartalla kaikissa päivittäisissä muutoksissa. Listat ovat käytössä myös iltapäivätoiminnassa klo 15 bussiin menijöissä tai klo 16.10 lähtijöissä. Päivän päätteeksi listat ja puhelin viedään yösiäilytyspaikkaan, josta ne taas aamulla haetaan. Tämä työ vaatii kokonaiskuvan osaamista ja ymmärrystä missä pitää milloinkin olla ja minkä listan mukaan kulkea. Myös tarkkuutta vaaditaan sekä nopeaa toimintaa. Lisäksi oppilaiden käytös

bussissa on saanut paljon palautetta, jonka mukaan se on asiatonta varsinkin koulupäivän jälkeen, jolloin aikuista ei kulje bussin mukana. Jonotustilanteet aiheuttavat myös paljon ison ryhmän hallinnan taitoja.

Koulun tunneilla ohjaajan työ vaatii paljon tilannetajua, sensitiivistä herkkyyttä, joustavuutta, mukautuvuutta, epämukavuusalueella olemista, laajaa ymmärrystä lapsen tunne- ja pedagogisista taidoista sekä huomioita kaverisuhteista ja ymmärrystä muista arjen toiminnoista, jotka voivat vaikuttaa lapsen olemiseen ja käytökseen, kuten onko lapsi nukkunut ja syönyt riittävästi. Tunneilla saa antaa paljon huomiota oppilaille, jotka eivät meinaa pystyä keskittymään koko tuntia, vaan häiritsevät muita käytöksellään. Pääsääntöisesti tämä koetaan antaa positiivisena huomiona, jos ei ole ehtinyt ennakoimaan ja tilanne on päässyt siihen pisteeseen, että häiriköintiä tapahtuu. Samoin näissä tilanteissa toimii hyvin se, että huomioikin ne, jotka osaavat käyttäytyä ja antaa heille positiivista huomiota. Kuten, jos joku ei osaa hiljentyä ja mennä omalle paikalleen, annetaankin positiivinen huomio niille ketkä toimivat ohjeen mukaan. Näin ei tarvitse antaa huomiota huonolle käytökselle. Tai jos joku huutelee eikä malta viitata, niin voi ääneen sanoa, että ihanasti osa täällä viittaa. Muuten se kuka huutelee, oppii, että huutelullakin saa huomiota.

Tarvitsen paljon tietoa käytökseen vaikuttavista tekijöistä, onko pohjalla jotakin neurologista pulmaa, tunne- elämän häiriötä tai kenties epävarmuutta ja huonoa itsetuntoa. Tässä auttaa se, että itsellä pitää olla tilanne tajua ja sensitiivisellä herkkyydellä tunnustella tilannetta koko ajan. Lempeydellä pääsee todella pitkälle tilanteissa, jotka vaativat selvittelyä samoin kuin sillä, että antaa kaikille mahdollisuuden kertoa omaa näkemystään ja syitä miksi on toiminut milläkin tavalla.

Välituntivalvonnoissa olen pääsääntöisesti kerran päivässä. Bussikuljetusten ja iltapäivätoiminnan takia ei ehdi useammin. Välitunneilla valvotaan, että kaikilla on turvallista olla ja jos tulee tapaturmia, ne hoidetaan kuntoon. Erimielisyystilanteissa autetaan lapsia selvittämään mitä on käynyt ja kukakin saa kertoa oman näkemyksensä asiaan. Jos on isompi sotku selvittävänä tai sitä ei välitunnilla ehditä selvittää, se käydään oppitunnin aluksi läpi kyseisten lasten kanssa. Piha- alueet ovat koronan takia jaoteltu luokkakohtaisesti. Esimerkkinä tulee mieleen, kun olin isompien piha-alueella valvomassa ja maineeltaan vauhdikasta poikaa oli toinen samanmoisessa maineessa ollut poika lyönyt ja potkaissut. Jututin ensin poikaa, joka oli sattuttanut toista. Häntä oli ärsyttänyt, että toinen oli laittanut jalan hänen potkimansa roskan päälle ja lopulta tiputtanut roskan maakaivoon. Sen takia hän oli lyönyt ja potkaissut. Hän oli edelleen ärtymyksen vallassa, mutta vastaili kun lempeästi kysyin ensin, mikä häntä oli ärsyttänyt toisten käytöksessä ja vasta sitten muistutin, että ketään ei silti lyödä ja potkita. Jos olisin heti lähtenyt syyttelemään, hän ei olisi luultavasti vastannut minulle ollenkaan. Hän ei kuitenkaan päässyt heti tunteesta yli ja kiroillen manasi toista lasta, joten annoin hänen jäädä rauhoittumaan, koska hän selvästi halusi olla hetken yksin, eikä kyennyt vielä tulla

selvittämään tilannetta vielä. Niinpä menin sen pojan luo, jota hän oli lyönyt ja potkaissut. Poika nojasi seinää vasten ja nyyhkytti. Menin hänen viereensä ja kysyin mitä oli sattunut. Hän kertoi ja kysyin myös tietääkö hän syytä, miksi toinen oli satuttanut häntä. Hän ymmärsi syyn, mutta kertoi myös samalla, ettei ollut ketään kaveria. Kumosin hänen väittämiänsä itsestään, ettei kukaan halua leikkiä hänen kanssaan, että hän on tyhmä yms. Sanoin hänen olevan kiva ja ihana poika, mutta että hän olisi voinut itse sanoa, että haluaa toisen kanssa leikkimään eikä vain hännätä astumalla tämän potkiman roskan päälle. Juttelimme pitkän tovin ja sanoin vielä lopuksi, että jos vielä tuntuu, ettei ole kaveria niin tule välitunnilla vetämään hihasta ja keksitään jotain kivaa mihin saadaan muitakin mukaan. Hän oli selvästi vähän paremmalla tuulella lähtiessään tunnille takaisin. Menin vielä puhumaan tilanteesta hänen omalle opettajalleen, jos tämä haluaisi selvittää sitä poikien kanssa. Ja opettaja kiitteli, hän ei ollut tajunnut, että poika saattaisi olla yksinäinen. Välituntivalvojan työssä pitää olla nopea ymmärtämään tilanteeseen vaikuttavia seikkoja ja täytyy osata olla empaattinen sekä johdonmukainen ja reilu.

Iltapäivätoiminnan vastuuohjaajan työnkuvassa on monia osia, joita täytyy osata huomioida. Siihen kuuluu lasten läsnäololistojen ajan tasalla pitäminen ja niiden lähettäminen kerran kuussa koordinaattorille. Vastuuohjaaja osallistuu teamsiin ilta-aikaan suurin piirtein kerran kuussa. Niissä käydään vastuuohjaajien kanssa läpi yhteisten linjausten vetämistä ja muita ajankohtaisia asioita. Tehtäviin kuuluu yhteydenpito vanhempiin, toki muutkin ohjaajat tekevät sitä tarvittaessa, mutta haastavimmat viestit lähettää yleensä vastuuohjaaja. Suunnitelluaikaa toimintaan on 3,5 h viikossa, toimintasuunnitelma lähetetään alkukaudesta ja arvio lähetetään kauden loputtua, näihin osallistuu myös muut ohjaajat yhdessä ja rehtorin kanssa käydään läpi ennen lähettämistä. Usein muut ohjaajat varmistavat toimintamuutokset vastuuohjaajalta, joten pitää olla tietoinen asioiden kulusta. Hankinnoista ajan tasalla oleminen kuuluu myös vastuuohjaajalle sekä lisäksi se, että on tietoinen, missä kenenkin on syytä olla päivän aikana. Tarvitsee olla jonkinlaista ryhmän vetotaitoa ja hyvät vuorovaikutustaidot. Pitää osata sanoa ei, jos meinaa tulla liikaa lapsia tai ylimääräistä tekemistä koulun puolelta. Kuukausikirjeet lähetetään Wilman kautta koteihin kerran kuussa. Niissä käydään vähän läpi mitä on tehty ja mitä tehdään seuraavan kuun aikana ja muistutellaan huoltajia esim. varavaatteista tai muista tärkeistä asioista. Olen oppinut työssä ottamaan vastuuta toiminnan sujumisesta, ja siitä että kaikki sujuu ja saanut varmuutta omaan työotteeseen.

Yleisesti kaikissa toimenkuvissa, joita koulunkäynnin ohjaajan työhön kuuluu, olen saanut hurjan määrän oppia erilaisten lasten kanssa toimimiseen. Olen oppinut, miten luokassa autetaan lasta, millä tavoilla ja menetelmillä. Kenen viereen menen milläkin tunnilla, kuka tarvitsee kuulosuojaimet ja kuka sermejä, että pystyy työskentelemään, ettei kaverit häiritse. Keneltä kysyn enemmän kuulumisia ja ketä hiljaa tsemppaan, kuka pystyy ottamaan vastaan positiivisen kehun milläkin tavalla annettuna. Kenelle vedän selkeämmät rajat ja kuka kaipaa hellää suunnan näyttämistä. Kuka sietää käden olkapäällä ja ketä ei hipaista saata. Olen oppinut

olemaan oma itseni ja ymmärtänyt mikä lahja sensitiivinen herkkyys tässä työssä on. Olen saanut aimo annoksen ryhmän hallintakeinoja, olen oppinut lisää siitä, miten neuropsykiatriset haasteet näkyvät, mitkä ovat oireita jostakin muusta. Yhteistyö vanhempien kanssa on tullut tutuksi, samoin se, miten ottaa vastuuta vaikeidenkin asioiden puheeksi ottamisesta. Miten ottaa vastuu päätöksistä toiminnan suhteen, miten voi toimia paremmin tiimissä, miten uskallan yksin päättää ja uskoa omiin kykyihin.

2.1 Oman osaamisen arviointi ja kehittyminen

Olen ohjaajana mielestäni kokenut asiantuntija oppilaiden kanssa toimimisessa. Luokassa olen kokenut asiantuntija. Näen, kuka tarvitsee millaista tukea ja missä välissä tehdä valmisteluja ja auttaa oppilaita tarpeen vaatiessa niin ryhmä kuin yksilötasolla. Iltapäivätoiminnassa olen keskustellut ja antanut näkökulmia huoltajille. Olen saanut ohjeistaa aikuisopiskelijan työnku- van konkreettiseen tekemiseen. Olen porrastanut iltapäivätoiminnan päivästruktuuria ja us- kaltanut muuttaa rakennetta ja kokeilla uusia juttuja.

Välituntivalvonnan aikana tapahtuvassa kaverisuhteiden selvittelyssä ei voi koskaan olla val- mista yhtä oikeaa mallia. Pitää pystyä suhteuttamaan mikä on milloinkin tärkeintä, niin että kaikille jää hyvä tunne tapahtuneista riitojen selvittelyistä. Ei voi olettaa, että jokin kaava toimisi aina, mutta täytyy osata olla johdonmukainen.

Olen mielestäni ohjaajana ammatillisen kehittymisen kokeneen asiantuntijan roolissa. Olen tehnyt useamman vuoden töitä lasten parissa, joten työ sujuu omasta mielestäni hyvin. Koko- naisuuksien hahmottaminen ja nopea ja joustava toiminta sekä positiivinen työote ovat vah- vuuksiani ohjaajan työssä. Jatkossa haluaisin panostaa entistä enemmän haastavien lasten kanssa toimimiseen ja hyvän yhteyden luomiseen syvällisemmällä tasolla, jotta pystyisin aut- tamaan lapsia saamaan itsestään parhaan mahdollisen minän esiin, jotta lapsella olisi hyvä olla ja vahva itsetunto. Samoin haluaisin vielä oppia paremmin ryhmän hallinnan taitoja ja saada lisää vastuuta, jota ohjaajan työnkuvassa ei välttämättä paljon ole. Haluaisin, että oh- jaajan työnkuvassa yleisesti luotettaisiin enemmän ohjaajien näkemyksiin lapsen taidoista ja haasteista, sillä ovathan juuri ohjaajat usein lasten kanssa haastavissa tilanteissa läsnä ja saa- vat heihin hyvän yhteyden. Olisi hienoa, jos tällainen luottamus vahvistuisi, mutta siinä on tietenkin haasteensa, koska kaikilla ohjaajilla ei ole sama koulutus pohja. Kaikkineen olisi tär- keä, että kouluihin tulisi lisää matalan kynnyksen yli lähestyttäviä aikuisia, joihin lapset voi- vat olla yhteydessä.

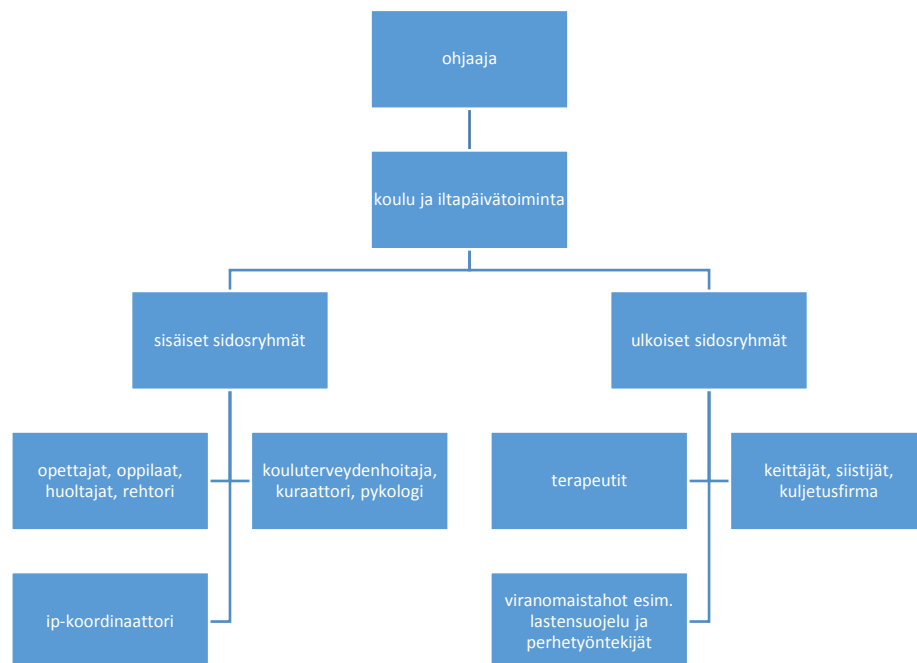
Ohjaajan työnkuvassa hallitsin työni osaamisen mielestäni hyvin. Loppupuolella erityisopetta- jan työnkuvaan siirtyessäni jouduin uuteen rooliin aloittelijana. Tällöinkin lasten kanssa vuo- rovaikutustilanteissa olemisessa olin vahvana osajana mielestäni, mutta kaiken uuden peda- gogiseen puoleen ja vastuuseen tässä työssä olin aivan alussa osaamistani.

2.2 Sidosryhmät

Työssäni olevat sidosryhmät ovat rehtori, vararehtori, ohjaajat, opettajat, erityisopettajat, koulusihteeri, siistijät, ip koordinaattori, kuraattori, psykologi, kouluterveyden hoitaja, huoltajat, oppilaat, viranomaistahot, terapeutit, kuljetusfirma.

Sisäisiin sidosryhmiin kuuluvat päivittäin rehtori, vararehtori ja opettajat, erityisopettaja sekä ohjaajat ja oppilaat. Heidän kanssaan arkea eletään yhdessä koulumaailmassa, haasteet ja onnistumiset jaetaan ja yhteisesti lasten parhaaksi jokainen toimii oman työnkuvansa mukaan. Sisäisiin, mutta harvemmin yhteistyötä yhdessä tehden on ip-koordinaattori, kuraattori, psykologi sekä konsultoiva erityisopettaja ja kouluterveydenhoitaja. Nämä luetaan oppilas-huoltoryhmiin, joiden kanssa ei tehdä päivittäistä yhteistyötä vaan harvemmin, tarpeen mukaan.

Ulkoisiin sidosryhmiin kuuluu huoltajat, terapeutit ja kuljetusfirma. Viranomaisiin taas mahdolliset lastensuojeluviranomaiset ja perhetyöntekijät.

Kuvio 1. Sidosryhmäkartta.

2.3 Vuorovaikutustaidot

Yhteistyö sen opettajan kanssa, jonka luokassa toimin pääosin, sujuu kuin yhteisestä ajatuksesta. Se, miten ohjaamme lapsia luokkatilanteessa ja miten selvittelemme kaveriasiat. On ihanaa, kun yhteistyö sujuu niin mutkattomasti ja molemmat muistavat myös ääneen sanoa toiselle, miten hyvin asiat sujuvat. Kannustus ja positiivinen ilmapiiri aikuisten ja lasten kesken on todella käsinkosketeltavaa. Opettajan kanssa käymme välitunneilla ja aamuisin tai

jossakin sopivassa välissä läpi mitä mikäkin päivä tehdään ja kuinka toimimme haastavissa tilanteissa johdonmukaisesti kenenkin lapsen kanssa. Mietimme, mitä lapsille kuuluu ja onko huolta kenestäkin lapsesta millä tasolla ja miten etenemme. On todella hienoa, että ohjaajana pääsen osallistumaan palavereihin, joissa käsitellään lasten HOPS- tai HOJKS -suunnitelmia tai muita arjessa vastaan tulevia aiheita, jotka tarvitsevat ylimääräistä palaveria. Ratkaisukeskeisyys on yhteistyössämme myös vahvasti läsnä.

Iltapäivätoiminnassa ohjaajien kanssa mietimme yhdessä mikä auttaa missäkin tilanteessa ketäkin lasta. Kuinka toimimme yhdessä johdosmukaisesti ja tsemppaamme toisiamme haastavan arjen pyörittämisessä, kun lapset ovat jo väsyneitä iltapäivisin ja aikuista tarvitaan jopa enemmän kuin koulun puolella, varsinkin kaverisuhteiden ylläpidossa. Yhdessä mietimme, missä tilanteessa on tarpeen ottaa yhteyttä huoltajiin ja muihin yhteistyötahoihin, jos lapsen käytös niin vaatii.

Muiden sidosryhmien kanssa pitää todella tarkkaan miettiä kuinka vaitiolovelvollisuudesta pidetään kiinni (Perusopetuslaki 40 §). Huoltajien kanssa vuorovaikutustilanteet liittyvät päivittäisten arjessa tapahtuvien onnistumisten ja haasteiden käsittelyyn sekä asiainfon jakamiseen. Muihin sidosryhmiin ollaan tarvittaessa yhteydessä, jos lapsen käytöksestä herää huolta tai jos tulisi tilanteita, joita ei enää koulussa saada selvitettyä enää omin resurssein.

Haasteena on valita oikeat asiat oikeille sidosryhmille. Keneen kuuluu ottaa yhteyttä käytännön järjestelyissä, keneen käytösongelmissa, keneen silloin kun on diagnoosien suhteen miettimistä, keneen silloin kun nousee huoli vapaa-ajalta tietoon tulleista asioista. Samoin, jos tulee selvästi erimielisyyttä aikuisten kesken jonkun lapsen ongelman vakavuudesta. On haastavaa miettiä, kuinka paljon asian eteen näkee vaivaa, jos tuntee itse, että pitäisi pystyä puuttumaan enemmän tilanteeseen, jotta lapsi saisi kaiken mahdollisen avun. Samoin on haaste kestää se, että ei välttämättä saa omaa mielipidettä läpi tai sitä ei oteta tarpeeksi vakavissaan. Pitää pohtia mikä asia on puuttumisen arvoinen ja mihin vain aika auttaa. Ollaanko oikeilla jäljillä, voiko lasta auttaa kevyemmällä ja vähemmällä puuttumisella? Liioitellaanko tai vähätelläkö ongelmaa? Kun ollaan ihmisten kanssa tekemisissä, joutuu koko ajan ottamaan huomioon asioita lapsen etua ja parasta miettiessä. Monia eri näkökulmia ja oikeita ratkaisuja on pohdittava.

2.4 Kehittäminen

Olen kehittänyt työtehtäviäni ottamalla paljon vastuuta toiminnan sujumisesta ja haastavasti käyttäytyvien lasten tilanteiden huomioimisesta. Olen myös yrittänyt osaltani vaikuttaa siihen, että ohjaajan työnkuva otetaan vakavasti ja mielipiteet kuunnellaan ja mielestäni olen onnistunut omalta osaltani vaikuttamaan myönteisesti siihen kuinka tärkeinä ja hyödyllisinä

ohjaajat kouluissa nähdään. Olen kysynyt, pääsenkö oppilaspalaveriin mukaan ja tällöin opettaja on kysynyt aina huoltajailta ja tämä on heille sopinut. Näin on myös ohjaajan näkökulma tullut huomioon. Olen ottanut paljon vetovastuuta ja oppinut luottamaan omaan kykyyni toimia erilaissa tilanteissa. Olen kehittänyt iltapäivätoiminnan struktuuria, kaveripöytiä välipalalla, saliteemoja, bussilistoja ja ottanut positiivisuusvihot käyttöön.

Iltapäivätoiminnassa voisi vielä miettiä kenen vastuulla on minäkin päivänä minkäkin asian esim. askartelujen ja salin vetäminen on. Suunnitteluaika jää aina aika vajaaksi ja toiminta on rikkonaista, joten kaikkea ei pysty tekemään niin tarkoin kuin itse haluaisi. Ja siihen toki vaikuttaa myös muiden ohjaajien panostus.

2.5 Opinnäytetyön tavoitteet

Omat tavoitteeni opinnäytetyölle on, että näen konkreettisesti, kuinka positiivisuusvihot alkavat toimia ja kuinka selkeästi ajatuksella toteutettu positiivinen työote parantaa ilmapiiriä ja lasten ja itseni välistä vuorovaikutusta. Jo nyt näen muutaman lapsen kohdalla, että selvää muutosta alkaa tapahtua. Tätä varten perehdyn uutterasti positiivisen kasvatuksen aihealueeseen. Omaan positiiviseen kasvuun on kiinnitettävä huomiota (Trogen 2021, 33.)

3 Viikko 1. Orientoituminen ja asioiden jäsentely

Tavoitteeni tälle viikolle ovat pääosin siinä, että saan pohdittua ja jäsennehtyä, mistä kaikesta haluan saada kerrottua ja mitkä asiat ovat olennaisia opinnäytetyöni kannalta, mitkä asiat liittyvät positiiviseen pedagogiikkaan sekä tarkastella omaa työtäni reflektoiden työkollegojen kanssa. Tällä viikolla kehittämistä tapahtuu toivottavasti ainakin joiltain osin, ainakin saan lisää näkökulmia työhöni koulutuspäivästä, joka liittyy kaikille yhteiseen koulu hankkeeseen. Tämä on kuuden päivän koulutus, jonka toinen päivä on tulevana torstaina. Koulutukseen liittyy, että valitaan yksi lapsi, jonka haasteisiin paneudutaan vähän tarkemmin, jotta opitaan käyttämään käyttäytymissuunnitelma lomaketta vahvistamaan lapsen sosiaalisia taitoja. Viikosta on tulossa vaativa, sillä yhtenä iltana on vielä vastuuhjaajien kahden tunnin teams palaveri ja lauantai on koulupäivä. Kehittämistä toivon tapahtuvan siinä, kuinka kohtaan vanhempia, sillä tulossa on ainakin yksi puhelu haastavista asioista. Toivon myös yleisesti, että tulee jatkoa edellisen viikon loistavan onnistumisen kokemukselle, joka tuli, kun toimin opettajan sijaisena. Huomasin, että tämän neljän päivän sijaisuuden aikana oma työotteeni vahvistui kovasti ja huomaan itse toimivani paremmin haastavissa tilanteissa, joissa joudun/saan ottaa koko vastuun tietynlailla itse, eikä tarvitse oikeuttaa jokaista asiaa opettajan kautta, kuten täytyy enemmän tehdä ohjaajan roolissa. Koetan myös ehtiä kirjoittamaan positiivisuusvihkoihin, jotta niihin saadaan tarpeeksi materiaalia jokaiselle lapselle.

Tälle viikolle asetan tavoitteiksi ehtiä laittamaan vanhemmille viestiä tulevasta opettajien ja ohjaajien tyhy-iltapäivästä, sekä ainakin saada vahvistettua positiivista kontaktia erääseen lapseen, osana meneillään olevaa kaikille yhteinen koulu hanketta. Positiivisuusvihkojen täyttöö ja odotan hyvän fiiliksen edellisviikon positiivisuudesta jatkuvan. Tähän viikkoon kuuluu sekä koulun puolella tunneilla oloa, että lasten viemistä busseille ja vanhempien kanssa yhteydenpitoa sekä iltapäivätoiminnassa olemista. Lisäksi tavoitteena on vahvistaa positiivista työotetta, unohtamatta kuitenkaan rajojen laittamista sekä saada soitettua puhelu vanhemmalle. Tavoitteena on myös saada suunnittelutunneilla tehtyä asioita valmiiksi sekä katsottua, että koulutuspäiväni takia sijaisen voimin menevä päivä on ennakoitu. Lisäksi täytyy katsoa, että koulutuspäivään on itselle välitavoite tehtävät tehtynä. Odotin innolla koulutuspäivää viimeelliset vuodet, Kaikille yhteinen koulu hankkeen tiimoilta samoin kuin siellä käytävää keskustelua, sekä rauhassa asioiden pohtimista sekä konkreettisten esimerkkien kuulemista ja jakamista.

3.1 Maanantai 4.10.2021

Aamulla ensimmäinen tunti on iltapäivätoiminnan suunnittelua, mutta se menee usein opettajan kanssa myös viikon läpikäymiseen, koska se on hyvin tarpeellista. Haluan mielelläni tietää, missä mennään ja mitä odotettavissa. Kävimme pikaisesti läpi yhden lapsen ADHD diagnoosi papereita, jotka opettaja on täyttänyt ja kopioin myös muutamia tunneille tarvittavia materiaaleja. Ohjaajien kanssa ehdimme päivittää yhteistä kalenteria ja miettiä missä vuorossa kukin on. Bussikuljetusten takia, pitää ottaa huomioon kaikkien omat menot ja kuka minäkin päivänä on iltapäivätoiminnassa. Pohja tälle on suunniteltu, mutta muutokset tuovat sen, että tilanteet joudumme tarkistamaan usein. Vastasin myös eräälle vanhemmalle kiusaamisesta koskevaan asiaan, johon sovittiin aiemmin keinoja, joilla yritämme saada kiusaamisen loppumaan iltapäivätoiminnassa. Nämä keinot ovat toimineet, joten sain laittaa positiivisen viestin asian etenemisestä. Kiitin kovasti vanhempaa yhteistyöstä asian ratkaisun miettimiseksi ja vanhempi oli hyvin tyytyväinen panostukseemme koulun ja iltapäivätoiminnan puolella.

Aamun tunnilla sain autettua lasta, johon olen saanut luotua todella hyvän kontaktin muutamien viimeviikkojen aikana. Olen tietoisesti aloittanut hänen kanssaan positiivisesti asioihin lähestymisen. Olen huomannut tämän tuottaneen tulosta, sillä hän viime viikolla hän ensimmäisen kerran pyysi minua nimeltä katsomaan siistittyä pulpettia, kun oli pulpetin siivous kyseessä. Olen kertonut hänelle, että huomaan usein luokan takaa, kuinka lapset osallistuvat tunneilla ja hän on selvästi alkanut viitata enemmän saaden siitä aina kehuja minulta tunnin jälkeen. Tällä tunnilla hän ei olisi millään saanut liimattua ohjeistettua lappua vihkoon, mutta menin hänen viereensä ja autoin hänet alkuun. Hän sai tehtyä tehtävän ja oli silmin nähden itsekkin tyytyväinen, että sai homman tehtyä. Välituntivalvonnassa oli hässäkkää, kun koronan takia laitettut välituntirajat poistuivat ja lapset saivat vapaasti valita missä leikkivät.

Vaatii totuttelua, että kaikki oppivat mitä missäkin saa tehdä. Tänään on ollut myös askartelujen valmistelua kuvaamataidon tunneille. 12 ja 13 busseille lasten saattaminen ja sen jälkeen ip:hen. Siellä ilmoitaudutaan ulos aikuiselle ja tämä ryhmä, jonka mukana menin klo 13, tulee välipalalle sisälle. Välipalan jälkeen on rentoutus, jossa oli todella levoton alku enenevin sain lapset rauhoittumaan, koska olin poikkeuksellisesti yksin aloittamassa rentoutushetkeä. Päivään kuului lisäksi normaalia tunneilla tapahtuvaa ohjaamista oppilaille sekä välituntivalvontaa. Ehdin antaa muutaman nopean positiivisen palautteen myös lapselle, johon olen koittanut saada luotua vahvempaa suhdetta. Kiireellä bussiin ne lapset, jotka lähtivät 12 ja seuraavalle tunnille vielä. Tämän jälkeen iltapäivätoimintaan ja yritin ehtiä soittamaan puhelun yhdelle vanhemmalle lapsen haasteellisesta käytöksestä ja onnistumisen kokemuksista. Ehdin soittamaan puhelun vasta kovin myöhään töissä ja vanhempi ei tällä kertaa vastannut. Laitoin viestin perään, kerroin soittavani huomenna. Ehdin täyttää muutamaan positiivisuusvihkoon asioita.

Mielestäni onnistuin hyvin positiivisen pedagogiikan vahvistamisessa. Viime viikon vahvuus selvästi jatkui ja sain siitä kovasti lisäenergiaa pohtia omaa olemistani ja ohjaamistani. Kotona paneuduin lisää positiivisuus kirjallisuuteen lisää. Kiire tuntui olevan taas liian suuri ja asioihin, joihin halusin paneutua, kuten lasten kanssa olemiseen jäi liian vähän aikaa. Kovin hektinen päivä.

3.2 Tiistai 5.10.2021

Tänään oli tunneilla askartelujen valmistelua, viestiä vanhemmalle eiliseen kiusaamisasiaan liittyen ja lukuläksyn tarkistamista sekä lasten ohjaamista. Äidinkielen tunnilla sain erillisen pienryhmän, jossa autoin lapsia tehtävien teossa. Välitunneilla valvontaa ja ohjaajien kalenterin tarkistusta. Viimeisellä tunnilla olin toisessa luokassa, koska olin pyytänyt saada vaihtaa tämän luokan ohjaajan kanssa, jotta voisimme saada uusia näkökulmia haasteellisesti käyttäytyvien lasten kanssa. Osa tästä tunnista kului opettajan sekä muutaman lapsen kanssa sellaisen välituntitapahtuman selvittelyyn, jossa oli lyöty ja haukuttu. Tämän jälkeen pikaisesti lapset bussille ja iltapäivätoimintaan. Välipalan ja rentoutuksen jälkeen ehdin vihdoin soittaa puhelun yhdelle huoltajalle lapsen haastavasta käytöksestä. Puhelu oli todella antoisa ja muistin käyttää uusia koulutuksessa oppimiani asioita vanhemman kohtaamisessa. Sinänsä tuttuja asioita, mutta uudelleen käsitellessä sisäistää taas jotain uutta, kuten sen, että kiitä vanhempia ja koeta yhdessä keksiä ratkaisuja (Webster-Stratton 1999, 30.) Puhelun jälkeen ehdin vaihtaa ajatuksia sen opettajan kanssa, jonka luokassa tunnin ajan olin. Hän oli todella vastaanottavainen ehdotuksilleni ja yhdessä pohdinnalle. Tässä vierähtikin tunnin verran aikaa. Nämä ajatusten vaihdot ovat todella tärkeitä tässä työssä ja ne auttoivat varmasti myös tätä opettajaa uskomaan itseensä taas vähän enemmän, koska on todella haastavassa

luokassa töissä ja vasta uransa alkutaipaleella vasta. Lisäksi positiivisuusvihkojen täyttöö, päivän aikana tehdyistä muistiinpanoista.

Olin tyytyväinen päivään ja siihen, että sain käyttää käytännössä konkreettisesti uutta oppimaani. Sekä siihen, että ehti vaihtaa ajatuksia kollegojen kanssa ja sai itsekin positiivista palautetta tekemästään työstä.

3.3 Keskiviikko 6.10.2021

Suunnittelussa open läksiäiskortti valmiiksi sekä koulutuksen välitavoite tehtävien katsomista. Samoin muita juoksevien asioiden ja lasten asioiden pohtimista. Erään välitunnin alussa, sain kyselyä yhdeltä lapselta, johon olen onnistunut luomaan hyvän vuorovaikutussuhteen luotua, onko hän saanut nukuttua paremmin, kun aiemmin valitteli kovasti väsymystä ja ettei saa öisin unta. Sen takia hän kärsi kovasti motivaation puutteesta tunneilla. Nyt hän oli kuulemma saanut nukuttua ja sanoinkin, että olen huomannut, että hän on taas osallistuvampi ja kyselin samalla, onko hän ehtinyt tehdä harrastuksiaan viikonloppuisin. Iltapäivätoiminnassa ehdin osallistua lasten ravintolaleikkiin, joka oli todella pitkäkestoinen ja sitä leikkivät lapset, joiden on hankala löytää mielekästä tekemistä. Positiivisuusvihkojen täyttöö myös loppuilltapäivään, kun lapsia on vähemmän.

Tämän päivän pohdintoihin liittyi hyvin vahvasti se, että positiivisuusvihkoihin lähdin niin innolla mukaan, että kehittäminen jäi hieman hienosäätövaiheeseen. Olisin halunnut pienemmät vihot, jotta olisi helpompi mahdollisuus saada ne täyteen. Samoin pohdin mitä niihin voisi lisätä, lasten haastattelua ja oma kuvan tekemistä ainakin. Mietin, ovatko muut täyttäneet niitä viime viikolla ja kuinka ahkerasti, kun olin itse sijaistamassa opettajaa enkä niin paljon ehtinyt niiden päivien jälkeen ip:hen. Pelkona se, että säilyykö into kokovuoden, joten hyvä lisätä muutakin kuin vain kirjoitettuja positiivisuus juttuja. Yksi lapsi ei olisi halunnut, että kirjoitan vihkoon. Hänen on kovin vaikea ottaa positiivista palautetta vastaan. Kirjoitin kumminkin koska tiedän hänen tarvitsevan hyvää palautetta itsetunnon vahvistamiseksi ja hän pitää niistä kehuista. Häntä varmaan enemmän nolotti, että kehuin häntä, joten en tehnyt asiasta sen suurempaa numeroa.

3.4 Torstai 7.10.2021

Koulutus täytti odotukseni ja sain paljon uusia vinkkejä ja itsekin pääsin niitä jakamaan. Ryhmässä pohditut asiat käytännön työstä ovat todella arvokkaita. Myös väliajalle omien työkollegojen kanssa tapahtunut pohdinta työasioista oli kovin hedelmällinen. Pelkästään hyvää sanottavaa tästä päivästä. Pienenä miinuksena oli, että kierros, jossa käytiin läpi jokaisen casejä. Se oli hieman pitkän oloinen. Uutta intoa ja vahvistusta omaan positiiviseen työotteeseen sain lisää paljon. Illalla oli vielä kahden tunnin mittainen vastuuohjaajien teams, jossa oli käytännön asiaa ja kokemuksia arkityöstä.

3.5 Perjantai 8.10.2021

Tänään oli jo vähän väsymystä viikosta, mutta tiesin että on vähän lyhyempi päivä, koska muuten tunteja tulisi ihan liikaa. Tällä viikolla on vielä lauantai työpäivä. Tänään oli paljon huomisen valmistelua, pari testitilannetta oppilaille sekä ulkoilua, jossa sai säännöistä muistutella ja viimeisen tunnin liikunta tunti. Piti täyttää yhden välitunnilla sattuneen tapaturman tapaturmailmoitus siltä varalta, jos lapselle myöhemmin tulisi jotain oiretta tapaturmaan liittyen. Samoin 12 ja 13 busseille lasten vienti tuntein jälkeen niin kuin muinakin päivinä. Paljon taukoja ei päivään mahdu. Yksi ruokatauko on, joka tänäänkin katkesi, kun kävin avaamassa huoltajalle ovea. Hän haki kotiin lapsen, joka oli satuttanut itsensä välitunnilla. Tämä lapsi ei ollut kertonut välituntivalvojalle kertonut, että sattuu, mutta olen luonut hyvän suhteen lapseen ja hän minulle kertoi, että koskee, joten opettajan kanssa päätimme, että parempi lähettää kotiin seurattavaksi. Aamulla sain vielä vastailtua Wilman kautta huoltajille opettajien ja ohjaajien Tyhy-päivään liittyvään viestiin.

Testitilanteessa tein yhden lapsen kanssa uudestaan testiä, jotta hän sai keskittyttyä ja kirjoitettua kunnolla vastauksia. Muutamille lapsille sai myös sanoa kannustavaa palautetta ja myös rajoittaa tekemisiä aika paljon. Mielestäni sain pidettyä positiivisen asenteen väsymyksestä huolimatta mielestäni koko päivän. Olen aina ollut positiivinen luonteeltani, mutta nyt kun siihen vielä kiinnittää enemmän huomiota on jotenkin helpompi olla, kun se tulee automaattisemmin, ettei valita valittamisen ilosta, kuten hyvin usein huomaa ihmisten työpaikoilla tekevän. Varsinkin väsyneenä. Toki tähän itsekin sortuu joskus, mutta harvemmin, kun on tietoisesti päättänyt muuttaa toimintaa vastaamaan omaa ajattelutapaa positiivisesta asioiden lähestymisestä töissä. Positiivisuus myös tarttuu samoin kuin negatiivisuus, töissä varsinkin. Siksi koitan myös ääneen asiasta puhua. Ja työkaveritkin ovat tämän huomanneet ja hyvällä vitsaillaan asiasta.

3.6 Lauantai 9.9.2021

En erikseen tästä päivästä kirjoita, koska se on hyvin lyhyt ja teemme enemmän vapaan toiminnan muotoja. Lisään jälkikäteen, jos tulee mullistavia ahaa elämyksiä.

3.7 Yhteenveto

Yhteenvetona tästä viikosta totean, että olen kaikin puolin tyytyväinen työpanokseeni ja siihen, kuinka olen saanut reflektoitua töissä omaa osaamistani ja pohtinut toiminta malleja esimerkiksi lasten tunne- ja vuorovaikutustilanteiden hoitamisessa. Suurimpana tavoitteena positiivisessa psykologiassa on ymmärtää niitä olosuhteita ja tekijöitä, jotka saavat lapset sekä aikuiset loistamaan ja vahvistaa matkaa kohti vahvempaa itseä, ei vain poistamalla pahoinvointia vaan lisäämällä hyviä asioita (Leskisenoja 2017, 33.) Töissä tämä näkyy siinä, että ei voi vain koko ajan vaatia lisää ja parempaa jälkeä tehtävien teossa, pitää muistaa kehua ja

saada lapset nauttimaan jo ansaituista onnistumisista. Mitä enemmän keskitymme hyviin asioihin ja kokemuksiin, saamme niitä lisää (Leskisenoja 2017, 33.) Tämän huomaa siinä, että saa lapsilta sitä helpommin hyvää käytöstä ja hellyttävää palautetta mitä enemmän sitä itse heille antaa. Sama pätee työkavereiden keskuudessa. Kun lasten kanssa toimiessa ajattelee, että jos tämä olisi minun lapseni, niin kuinka haluaisin hänet nähtävän, niin se auttaa hurjasti siihen, millaisin silmin lapsia katsoo ja miten haluaa etsiä heidän hyvät puolensa. Tämä ei suinkaan aina ole helppoa, mutta mitä enemmän sitä harjoittaa, sitä paremmin siitä voi tulla itselle automaattisempi tapa toimia ja havaita ympäröivää maailmaa. Taito tarttua hyvään ja nähdä lapsi tätä kautta vaatii aikuiselta harjoitusta ja sinnikkyyttä (Trogen 2021, 258.) Pitää kuitenkin varoa, ettei lapsi rupea toimimaan hyvin vain kehujen odotuksen takia, vaan motivaatio syntyisi lapselta itseltään.

Vanhempien kanssa tehtävään yhteistyöhön olen panostanut ja se on tuntunut hyödylliseltä, olen pohtinut paljon missä muodossa asioita kannattaa ottaa vanhempien kanssa esille. Siten, että tulee selväksi mitkä haasteet ovat lapsella, mutta kuitenkin positiivisella otteella, että yhdessä varmasti saamme ratkaisuja aikaan. Koulutuksessa opin sen, että kun sinnikkäästi etsii ja menee hyvän kautta niin aina löytää paremmin ratkaisun. Luin myös kirjaa Positiivinen kasvatus (Trogen 2002), joka vahvistaa oloani siitä, että tämä on oma juttuni lasten kanssa toimiessa ja voin oppia positiivisesta pedagogiikasta vielä paljon lisää ja syvällisemmin.

4 Viikko 2. Haikeutta ilmassa

Tällä viikolla on haikeutta ilmassa, kun opettaja, jonka kanssa pitkään olen tehnyt yhteistyötä, jää pois töistä pitkälle vapaajaksoille. Mielenkiintoista nähdä kuinka paljon se vaikuttaa lapsiin, varmasti jonkin verran. Lapset ovat onneksi sopeutuvaisia uusiin asioihin, mutta tällä viikolla osaa silti itse varautua ehkä haasteellisempaan käytökseen ehkä kuin yleensä. Tällä viikolla on myös yhden oppilaan huoltajien kanssa oppimissuunnitelmapalaveri, johon pääsen mukaan. Lisäksi tavoitteena vahvistaa edelleen omia positiivisen pedagogiikan keinoja ja ryhmänhallinta taitoja. Saada positiivisuusvihat lähtemään koteihin ja katsoa, että kaikilla on siellä kirjoitettuna juttuja ja lisätä lapsien vahvuuksia niihin.

4.1 Maanantai 11.10

Aamulla suunnittelutunnilla vaihdoin opettajan kanssa viikosta muutaman sanan. Lisäksi kirjoitin kuukausikirjeen iltapäivätoiminnan vanhemmille tämän kuun tehdyistä ja ensi kuun tulevista asioista. Osallistettiin vanhempia ulkovaateasiassa. Vanhempien toivoessa kiinnitämme erityistä huomiota heidän lapsensa riittävään pukeutumiseen ilmojen kylmetessä, osa oppilaista, kun lähtisi mielellään hyvin kevyessä vaatetuksessa ulos. Myöhemmin viikolla muutamat vanhemmat ottivat yhteyttä ja kiittivät kun huomioimme yksilöllisesti lapsia ja kertoivat

toiveensa vaatteiden suhteen. Ensimmäisellä tunnilla testien valvomista. Välitunnilla entistä tarkempaa keskittymistä kaveritaitojen haasteisiin välituntirajojen auettua viime viikolla. Ruokatauko, jonka jälkeen lapsien lukutunti, jossa katsotaan, että kaikki pääsevät eteenpäin lukemisessa pareittain. Käsityötunti, jossa autoin hieman enemmän muutamaa lasta, joilla on tarvetta lisäapuun kädentaitojen toiminnanohjauksessa. Tunnilla oli myös toimintaterapeutti seuraamassa, hänen kanssaan ehdin vaihtaa muutaman sanan. Bussille 12 lähtevät lapset ja sitten vielä viimeinen tunti, joka oli lisää käsitöitä. Sen jälkeen 13 bussille lähtevien lasten vienti ja siitä iltapäivätoimintaan ulos. Välipalalle tultaessa ennakoin ja muistutin lapsia ruokarauhasta ja kaveripöytien säilymisestä välipalalla. Tätä pohdimme ohjaajien kesken. Jos poistamme kaveripöydät alkaa huutelu vieraisiin pöytiin ja juokseminen pöytien välillä, joten silloinkaan emme ole halutussa määränpäässä ja on jouduttu menemään rankaisun kautta. Pitää koittaa lasten kanssa yhdessä pohtia kuinka tähän saataisiin ratkaisu. Siitä huolimatta välipala oli kovin äänekkästä ja joutui ikäväkseen hieman korottamaan ääntä, jotta saatiin ruokasali hiljenemään. Rentoutushetki oli kovin rauhallinen ja osallistin lapset ajattelemaan miten saamme kaikille mukavan rentoutus hetken. Mietteissä on jo seuraavan päivän palaveri erään lapsen huoltajien kanssa, olinko aiemmin osannut tarpeeksi selkeästi ilmaista haasteet iltapäivätoiminnassamme.

Ison lapsimäärän ohjaamisessa pitäisi muistaa rauhoittaa tilanne ensin, niin että voi antaa lisäohjeita, jotta lapset eivät totu, että meteli on normaalia ja sen yli ohjeistetaan (Webster-Stratton 1999, 59). Tähän törmään työelämässä päivittäin. Kauhea hälinä ja melu ja itse miettii mikä olisi toimivin keino saada iso ryhmä hiljaiseksi ilman, että tarvitsee korottaa ääntään. Aina ei onnistu, vaikka käyttää kaikki opit ja lopulta on vain korotettava hieman ääntä, jotta saa lasten huomion. Tämä ei tarkoita, että tarvitsisi huutaa. Yleensä menen lähelle kovaäänisintä lasta ja siinä kehoitan hiljaisuuteen, nostamalla käteni hiljaisuusmerkin saattelemana ylös. Hyvä hiljentymisen signaali auttaa siinä, että ei tarvitse korottaa ääntään (Saloviita, Timo 2000, 81.)

4.2 Tiistai 12.10

Aamulla ennen töihin lähtöä luin koulutukseen liittyvää kirjaa, Kuinka edistää lasten sosiaalisia ja emotionaalisia taitoja (Webster-Stratton 1999). Herätti ajatuksia ryhmän ohjattavuudesta ja siitä, millainen haaste on se, että on monta aikuista vetämässä iltapäivätoiminnan erihetkiä. Lapset eivät totu johdonmukaiseen tapaan toimia, koska kaikilla aikuisilla on oma tapansa hallita ryhmää. Tämä näkyy esim. ruokailu- rentoutus- ja salihetkillä iltapäivätoiminnassa samoin kuin myös jonotilanteissa. Haluaisin myös ehtiä ottamaan iltapäivätoiminnassa enemmän yhteisleikkejä.

Aamulla töissä kysyin vielä muilta ohjaajilta heidän mielipidettään yhden lapsen olemisesta iltapäivätoiminnassa. Ja edelleen mielessä se, että annoinko aiemmassa puhelussa oikean

kuvan lapsen haasteista ja onnistumisista. Oppitunneilla bingel- peliä pädeillä sekä kirjatyökentelyä. Kun olin viemässä klo 12 lähtijöitä bussille viemässä oli yksi ip:n lapsi väärällä puolella pihaa, sain hetken keskustella ja perustella miksi täytyy mennä ilmoittautumaan oikeaan paikkaan eikä pyöriä väärällä puolella pihaa. Viimeisellä oppitunnilla yksi lapsi joka ei helposti itke ja tekee aika vauhdikkaasti keskittymättä tehtävät, oli kumittanut vahingossa väärän tehtävän. Hän oli niin harmissaan, että meinasi juuri repiä koko kirjan sivut rikki, kun en nätin paikalle. Hän sai kerrottua, että vahingossa kumitti vaivalla kirjoittamansa virkkeen. Sainoin, että ymmärrän häntä harmittavan suuresti, mutta sovitaan että sitä ei tarvitse kirjoittaa uudestaan, kun näen että hän on sen jo kerran kirjoittanut. Hän tyyntyi, kun ymmärsin hänen harminsä enkä ruvennut moittimaan, vaan olin empaattinen. Näin hän sai jatkettua tehtäviensä. 13 lähtijät bussille ja iltapäivätoimintaan ulos. Siellä opettaja, kenen luokassa olin ollut yhden tunnin viime viikolla, tuli kyselemään minulta ja hänen luokkansa ohjaajalta mielipiteitä istumajärjestykseen. Olin viimeviikolla rohkaissut häntä kokeilemaan uutta järjestystä, jos se toisi rauhaa luokkaan. Hän tuli myöhemmin viikolla kertomaan sen auttaneen hieman ainakin muutamien kohdalla. Sisällä täydensin vielä positiivisuusvihkoja ja autoin lapsia ompelemaan huopapehmoleluja.

Olin hyvin tyytyväinen päivään ja saamiini onnistumisen kokemuksiin lasten ja aikuisten kanssa. Aina kun näkee jotain uusia tunteita, joita lapsi ei ole osannut tai uskaltanut aiemmin näyttää, se antaa tunteen, että olen onnistunut työssäni olemaan turvallinen ja luotettava aikuinen, joka auttaa vaikean tunnetilan ylitse.

4.3 Keskiviikko 13.10

Aamulla suunnittelua kaksi ensimmäistä tuntia. Ensin vastuuohjaajasuunnittelu, Halloween juhlien pohdintaa ja positiivisuusvihkojen täyttämistä. Samat aiheet jatkuivat ohjaajien yhteissuunnittelussa, lisäksi jaoin eilisen palaverin sisältöä siltä osin, mikä kuuluu ohjaajille tietää iltapäivätoimintaa koskevista osuuksista. Tämän jälkeen englantia ja sitten liikuntaa. Liikuntatunnilla yksi oppilas ei pystynyt noudattamaan ohjeita, vaikka toimimme opettajan kanssa johdonmukaisesti kuten aina näillä tunneilla. Niinpä opettaja lähti sisälle tämän oppilaan ja erään toisen oppilaan kanssa, ja minä jäin vetämään hänen toimintapistettään. Kaksi muuta opettajaa vetivät omia pisteitään. Liikuntatunnilla sai myös paikkailla monen oppilaan pikkuhaavereita. 12 bussilaiset pikaisesti bussille ja viimeiselle tunnille ykkösluokkaan. Kävin myös kakkosluokan puolella, katsomassa toimintaa ja auttamassa yhdessä asiassa. Se oppilas kenen kanssa olen saanut hyvän yhteyden aiemmin, oli saanut haasteiden kautta aloitettua hommat. Kehuin häntä ja sanoin haluavani kuulla lopputunnista, kuinka oli sujunut ja hänen ilmeensä oli sanoin kuvaamattoman ilahtunut ja hän alkoi heti töihin. Lopputunnista kysyin, niin oli sujunut hienosti. 13 bussilaiset bussiin ja itse ip:hen. Täällä leikkien seuraamista ja havainnointia, sekä pohdintaa liittyen lasten käytökseen ja siihen, että pitäisikö ohjattua olla enemmän. Mutta pitää myös myöntää, että aika ja rahkeet ei riitä kaikkeen. Välillä pitää

osata olla tyytyväinen jo tämänhetkiseen onnistumiseen ja ehtimiseen, eikä vaatia liikoja. Näitä asioita on hyvä pohtia, jotta ei tule tavan vuoksi alitettua rimaa ja että osaa myöskin olla vaatimatta liikoja itseltään ja työkavereilta.

4.4 Torstai 14.10

Aamulla suunnittelutunti, jossa tein Halloweenbile- kyltin ja muokkasin ip:n tilaa toimivammaksi. Tunneilla oli äidinkieltä, väripäivän viettoa, kaverisuhteiden selvittelyä käytävällä ja vähän muuallakin, sitten välitunti ja ruokailu. Ruokailun jälkeen käsitöitä ja matematiikkaa, jossa ohjasin oppilaiden keskittymistä. Lapsissa näkyi huominen opettajan poisjääminen. Sanoitimme opettajan kanssa lapsille paljon sitä, että opettajan tuleva lähtö saa aiheuttaa monenlaisia tunteita, eikä niitä tarvitse peitellä tai hävetä. Ehdin nähdä myös uutta opettajaa pikaisesti päivän aikana ja vaihtaa muutaman ajatuksen. Kysyin hänen mielipidettään, jos tekisimme päiväjärjestyksen näkyviin luokan seinälle. Tähän saakka se on aamuisin käyty läpi sähköisesti. Mutta jos tulisi sijaisia, olisi tämä myös silloin helppo pitää normaalikäytäntönä lapsilla. Lisäksi lasten olisi päivän aikana helppo palauttaa mieliinsä mitä seuraavaksi tapahtuu, eikä heidän tarvitsisi kysyä aikuiselta niin monta kertaa vaan oppisivat itse hahmottamaan päivän kulkua. Olen itse tottunut, että näkee visuaalisesti päivän kulun. Koulutuksessa ollessani olin itse hyvin tyytyväinen päiväohjelman näkemiseen päivän ajan, niin osasi ennakoita mitä on tulossa.

4.5 Perjantai 15.10

Tänään on äidinkieltä, käsitöitä, hauskatuntia kakkosten ja ykkösten kesken, koska on kyseessä tietynlainen yhteisopettajuus ja oppilaita sekoitetaan välillä näissä kahdessa luokassa ryhmittäin. Toisella puolella katsottiin elokuvaa ja toisella leikittiin. Oppilaat saivat itse valita, kumpaa tekivät ja myös herkkuja oli saanut tuoda. Kakkosten kanssa täytettiin tätä ennen vielä kehusydämet. Välitunnilla tapahtui uskomaton edistys yhden lapsen tunnetaitojen ja empatiakyvyn näyttämisessä. Kerroin tämän myös opettajalle ja sanoin, että parempaa läksiäislahjaa ei voisi toivoa. Lapsi siis osoitti toista kohtaan niin huikeaa myötätuntoa, kun kaveria harmitti jalkapallopölyssä. Hän tsemppasi ja kannusti kaveria niin sydäntälämmittävästi, että laitoin tästä myös kotiin positiivista viestiä. Olen tämän lapsen kohdalla aiemminkin laittanut kerran samantyylistä viestiä. Kodilta tuli ihana vastaus ja he olivat kovin otettuja tästä viestistä, koska niin usein tulee vain negatiivista.

Opettajan viimeinen päivä pyrittiin pitämään normaalina, mutta lopulta haikeus näkyi hyvästeissä ja lapset kyselivät miksi minua ja opettajaa itkettää. Selitimme, että se ei ollut suruitua eikä ilosta itkemistä vaan haikeutta siitä, että joku hyvä ja tuttu loppuu. Tulee ikävä ja silloin surettaa. Vaikka todella ihanan asian takia opettaja jäikin pois. Uskon että loman jälkeen lapset tottuvat uuteen opettajaan ja uuteen normaaliin hyvin. Lapset ovat todella sopeutuvaisia. Ja itse jään tuttuna aikuisena kuitenkin ryhmään, eli kaikki tuttu ei heiltä

kuitenkaan häviä. Välittämisen etiikan näkökulma tuli esille lapsille, kun jaoimme henkilökohtaisen kokemuksen opettajan poisjäämisestä, miltä se meistä tuntuu (Kyrönlampi, Mäkitalo & Uitto 2020, 21.)

4.6 Yhteenveto

Yhteenvetona tältä viikolta on, että itselläkin oli ristiriitaiset ajatukset siitä, että tulee uusi opettaja loman jälkeen. Olen ollut niin tyytyväinen tämänhetkiseen, siksi jännittää, miten uusi arki alkaa sujua. Innolla kuitenkin odotan myös uutta ja mitä se tuo tullessaan, joten ristiriitaiset ajatukset itselläkin. Olen oppinut tällä viikolla paljon vanhempien kanssa tehtävästä yhteistyöstä ja siitä, kuinka kohdata vanhempia. Paljon olen pohtinut huoltajiin liittyen myös sitä, mitä voi sanoa, mitä pitää sanoa, mitä kannattaa varoa, mitä voisi lisätä viestittämällä. Myös yhtenevät työkäytännöt iltapäivätoiminnan aikuisten kesken pohdituttavat. Kuinka saisimme arjesta selkeämpää ja johdonmukaisempaa ja mitä odotamme lapsilta tai toisiltamme. Haluaisin myös panostaa leikin havainnointiin iltapäivätoiminnan arjessa. Leikki on yksi hyvä keino saada havainnoitua lasta ja leikin aikana lapsen kiinnostuksen kohteiden huomaaminen on helpompaa (Hiltunen, Hyytiäinen, Lindroos & Matero 2013, 192.)

Lapsen itsetunnon kehittymiseen vaikuttaa paljon positiivien palautteen antaminen. Lapsen erityisen tuen haasteet saattavat aiheuttaa sen, että lapsi tuntee olevansa huonompi kuin muut. Koulunkäynninohjaajan rooli on hyvin tärkeä hyvän palautteen antamisessa. (Hiltunen ym. 2013, 192). Mietimme myös opettajan kanssa sitä, että kun lapset kasvavat, rupeavat erot näkymään selkeämmin. Onko joillain lapsilla taantumaa vai onko se sitä, että kaverit kasvavat ja oppivat vauhdilla ja niin erot näkyvät selvemmin. Paljon asioita, joita pitää arjessa pystyä ottamaan huomioon.

5 Viikko 3. Ristiriitaiset tunteet

Viime viikolla oli syysloma, joten tuli viikon tauko päiväkirjan pitämiseen. Tämän viikon tavoitteeni on koettaa pysyä mahdollisimman johdonmukaisena ja antaa uudelle opettajalle rauha ja tila tehdä työtä omalla tavallaan. Vaikka tunnen lapset, niin täytyy muistaa oma työnkuvani ohjaajana, etten ota liikaa vetäjän roolia tilanteissa, joissa tiedän, että lapset koettelevat uutta opettajaa. Syysloma välissä helpottaa luultavasti siirtymää. Odotukseni ovat korkealla ja uskon että kaikki tulee sujumaan hienosti. Tällä viikolla on myös odottavat tunteet sillä laitoin työhakemuksen syyslomalla yläkoulun laaja-alaisen erityisopettajan paikasta erääseen isoon kouluun. Saa nähdä kuinka siinä käy. Iltapäivätoiminnassa saa nähdä miten positiivisuusvihkoihin on suhtauduttu loman aikana.

5.1 Maanantai 25.10

Aamu alkoi tuttuun tapaan suunnittelulla. Uuden opettajan kanssa ehdin vaihtaa tuntemuksia ja ajatuksia työstä ja lapsista. Ensimmäisellä tunnilla käytiin rauhassa lomakuulumisia ja uskonnon tunnin asioita. Sen jälkeen oli välituntivalvonta, ruokailu ja äidinkielen ja kuvaamataidon tunti. Nämä tunnit sujuivat ilman suurempia ylimääräisiä tuntemuksia uudesta opettajasta. Vieraskoreutta kenties havaittavissa. Kävin viemässä lapset kello 12 ja 13 busseille, sitten siirryin iltapäivätoimintaan. Siellä yhden lapsen terveydellisiin asioihin oli tullut loman aikana muutoksia, ja itselläni oli asiasta kokemusta, joten olin vielä vanhempiin yhteydessä, koska halusin tarkentaa ohjeistusta, jos tulisi tilanne, joka vaatisi toimenpiteitä. Lapsen äiti oli puhelustani hyvillään ja myös koulun puolelle tarkennettiin tähän liittyvää ohjeistusta. Omien kokemusten ääneen tuominen ei kaikissa tilanteissa ole relevanttia, mutta tässä yhteydessä pohdin, että siitä on enemmän hyötyä ja se kannatti. Sain vielä iltapäivän lopuksi sähköpostia sen koulun rehtorilta, johon hain töihin ja hän pyysi työhaastatteluun huomiseksi.

5.2 Tiistai 26.10

Äidinkieltä aluksi ja kollegojen kanssa pohdintaa kirjoituksen haasteista lapsilla. Ympäristö-opintunnilla oli aiheena maatalan eläimet ja lapset tuntuivat kovin levottomilta, oli huutelua sekä liikehdintää ja vaikea noudattaa ohjeita. Viimeisellä tunnilla äidinkieltä, joka sujui hyvin. Mietittiin opettajan kanssa monia lapsista tehtyjä havaintoja. Havaintoja heidän vahvoista puolistaan, tarpeistaan ja haasteistaan sekä ratkaisuja näihin. Annoin myös hyvää palautetta uudelle opettajalle ja kysyin hänen mielteitään päivästä. Iltapäivätoiminta sujui rauhallisissa merkeissä. Sieltä lähdin työhaastatteluun. En osannut edes jännittää, vaan luotin siihen, että jos pääsen haastatteluun, niin saan vakuutettua heidät siitä, että runsas kokemukseni auttaa paikkaamaan koulutuksessani olevaa vajavuutta kyseiseen työhön. Haastattelu sujui mielestäni todella hyvin ja uskon heidän nähneen innon ja vakuuttavuuden, joka minussa oli vastatessani kysymyksiin ja kertoessani itsestäni. Haastattelussa oli rehtorin lisäksi vararehtori ja haastattelun lopuksi he kävivät hetken juttelemassa ulkopuolella ja tulivat sitten takaisin. Sain tarjouksen laaja-alaisen erityisopettajan paikasta 3-4 luokille. Otin tarjouksen empimättä vastaan. Lisäksi he kysyivät, olisinko kiinnostunut myös kouluttamaan muita tai osallistumaan hankkeisiin liittyen positiiviseen pedagogiikkaan, koska olen niihin aiheisiin perehtynyt. Tämä kuulosti enemmän kuin ihanalta tarjoukselta. Haastattelun jälkeen palasin vielä töihin ja kerroin asiasta pomolleni. En voinut uskoa onneani, että saisin näin mahtavan työtarjouksen, mutta ihanaa että sinnikkyys ja uskallus palkitaan. Uskon, että hoidan tämän tulevan työnkuvan kunnialla.

5.3 Keskiviikko 27.10

Aamulla oli 2 tuntia suunnittelua, joka kului Halloween bileiden suunnittelun merkeissä sekä Wilma viestien laitossa. Tämän jälkeen oli englantia ja ruokailu. Olin käynyt englannin

tunnilla itse jo syömässä, joten pääsin seuraamaan lasten ruokailua. Kiinnitin huomioni erään lapsen ruokailuun ja hänen motoristen taitojensa haasteisiin sekä aistihakuisuuteen. Keskustelin näistä opettajan kanssa ja hän kiitteli huomioista. Lisäksi kehuin kuinka upeasti muuttaman lapsen ruokailu sujui ja ohessa ohjasin viereisen luokan ruokailun sujumista. Liikuntatunti oli seuraava ja siinä on eräällä oppilaalla lähes joka kerta haastetta. Monellakin oppilaalla on, mutta yksi nousee selkeämmin esille. Olimme ennakoineet tilannetta jo kertomalla oppilaalle tarkasti mitä tulee tapahtumaan tunnilla ja miten hän voi toimia, jos ei kykene osallistumaan. Hän lähti avukseni hakemaan tarvikkeita tuntia varten ja kentälle mennessä hän sanoi, että voisi aloittaa tästä pisteestä. Pisteitä oli yhteensä kolme, jokaisella eri opettaja vetämässä. Tässä pisteessä oli kuitenkin uusi leikki, joka vaati hieman ajattelua. Aluksi kaikki sujui hyvin, mutta kun hän hävisi eikä enää kyennyt muistamaan monimutkaista ohjetta hän rupesi pelleilemään eikä totellut opettajaa enää vaan häiritsi muiden tuntia. Tulikin seuraavaan pisteeseen vaihto, josta opettaja käski hänet luokkaan kovaäänisen kiroilun ja häiritsemisen takia. Hän ei totellut vieraampaa ohjaajaa ja otin tuttua tilanteesta kopin. Kerroin lapselle selvästi mitä odotin hänen tekevän ja että hän saa kaksi vaihtoehtoa, joko tulla kanssani luokkaan tai soitto vanhemmille, ettei ohjetta noudateta. Hän maleksi hiljalleen peräsäni ja juttelin rauhassa niitä näitä. Samalla sanoitin selkeästi ääneen tunteita, joita ajattelin hänellä olevan siinä tilanteessa ja totesin, että silti ei voisi käyttäytyä noin. Hän ei vastannut mitään minulle. Luokassa aloin kysellä häneltä mistä tilanne alkoi ja tarjosin useita vaihtoehtoja. Yhtäkkiä hän rupesi nyökkäämään minulle, kun kysyin, oliko ensimmäinen leikki vaikea ja hän ei pystynyt noudattamaan ohjeita. Hän nyökkäsi. Jatkoin että pelkäsitkö että epäonnistut ja teet väärin. Hän nyökkäsi. Joihinkin kysymyksiin hän pyöritti päätä ja joihinkin nyökkäsi. Aloin pikaisesti miettiä mitkä voisivat olla ratkaisuna tilanteeseen ja koska oppilas ei vastannut puheella vaan nyökkäyksin, ajattelin että on vaikea saada sanottua mitään näin vaikeassa tilanteessa. Ehdotin, että piirrämme kartongille numero ykkösen ja laminoimme kortin, niin hän voi vain antaa sen, kun liikuntatunnilla tulee tilanne, että on liian vaikea sanoa ääneen, etten pysty, kykene, pelkään epäonnistuvani, en uskalla yrittää. Tämä pieni laminoitu kortti tarkoittaa sitä, että passaan tämän yhden kierroksen ja yritän uudestaan osallistua, kun tunnen että kykenen. Hän oli silminnähden ilahtunut ideasta ja nyökkäili kovasti. Nähtäväksi jää, auttaako tämä. Tunnin jälkeen klo 12 lapset bussille ja iltapäivätoiminnan bileitä valmistelevaan. Haamujahti pääsylippuihin ulkona onnistui hienosti sekä sillä välin salin koristelu. Lapset olivat innoissaan bileistä ja tunnelma oli odottava. Bileet onnistuivat upeasti ja lapsilla oli kotoa tuodut fikkarit ja asut ja jaoimme kaikille halloween aiheiset karkit pääsylippuja vastaan ovella. Kaikilla oli hauskaa ja kaikki löysivät bileseuraa.

5.4 Torstai 28.10

Aamulla suunnittelu. Tämän jälkeen matematiikan koe, jossa osa tarvitsi enemmän tukea ja aikaa tehdä. Pitkä välitunti, jota ennen olin keskustellut yhden tytön kanssa edellisen välituntin tapahtumista hippaleikissa. Siitä miltä hänestä tuntui ja miltä muista saattoi tuntua ja

mietimme yhdessä ratkaisuja. Ensin tyttö meinasi jättää osan kertomatta, mutta vienosta hymystä päätin, että nyt jotain uupuu ja sain sen vähän epäilevän ilmeen avulla hänet kertomaan ja häntäkin hymyilytti, kun oli koittanut jättää osan totuutta ensin pois. Saimme aikaan hyvän keskustelun lämpimässä ilmapiirissä. Keskustelin ennen pitkälle välitunnille lähtöä vielä kaikkien osallisten tyttöjen kanssa ja sovimme hieman pelisääntöjä yhdessä, miten voi toimia, jotta kaikilla olisi mukava olla hipassa mukana. Välitunti sujui hyvin tältä osin. Poikaporukalla oli tullut epäselvyyttä jalkapallopelissä ja oli ollut paljon ihan fyysistä ja sanallista kanssakäymistä paljon. Tätä selviteltiin opettajan ja ohjaajan voimin kuka oli tilanteen nähnyt ja myös itse olin auttamassa tilanteen jälkipuintia. Lopulta tilanne saatiin selviteltyä niin hyvin kuin sen siinä tilanteessa pystyi, jotta koulupäivä pystyi jatkumaan.

Dialoginen pedagogiikka tukee ajatustani positiivisuudesta ja siitä, kuinka saada lasten näkökulmaa esille, selvyys siitä mikä heitä kiinnostaa. Aikuisen pitää olla valmiina lasten kysymyksiin. Aikuisena on hyvä lähteä lasten omaperäisiin ajatuksiin mukaan ja tuoda niihin ripaus omaa elämäkokemusta tai elämäntapaansa. Näitä kysymyksiä ei kannata sivuttaa, sillä niistä pääsee aidosti käsiksi lasten kiinnostuksen kohteisiin. Ei pidä pelätä tarttua avoimin kysymyksiin ja lähteä pohtimaan näitä lasten kanssa. (Välitalo 2021, 15). Loppupäivästä intouduin vielä keskustelemaan lasten kanssa tunnilla elämän tarkoituksesta. Tämä keskustelu oli täysin lapsista lähtöisin. Iltapäivätoiminnassa kävin vielä työkavereiden kanssa läpi omaa tulevaa uutta työtä ja miten lähtöni vaikuttaa nykyiseen työpaikkaani. Saimme aikaan hyviä keskusteluja toiveista, tunteista ja ajatuksista. Samantapainen hetki oli aiemmin viikolla, kun tytöt kyselivät, onko minulla lapsia ja olenko naimisissa. Onko pakko olla naimisissa, jos on lapsia. Saimme tästäkin aikaan todella kattavan ja avartavan keskustelun perheiden moninaisuudesta.

5.5 Perjantai 29.10

Aamulla oli kaksi tuntia käsitöitä ja ompelin samalla lasten kirjomia töitä ompelukoneella kasaan ja auttelin siinä sivussa töiden etenemistä. Ruokailun jälkeen lapset jaettiin pieniin ryhmiin ja pelattiin Aliasta, tehtiin kirjan tehtäviä ja lapset lukivat opettajalle. Minä vedin Aliaspeli porukkaa, jossa yhden ryhmän dynamiikka oli kovin huono ja keskittyminen häiriintyi. Sai pitää tiukat rajat, jotta osa ei tulisi kiusatuksi ja toiset muistaisivat pelisäännöt. Sai käyttää kaiken oman positiivisen motivoinnin, jotta saataisiin peli sujumaan. Liikuntatunnilla tapahtui todella positiivinen asia. Lapsi, jolle olin antanut keskiviikon liikuntatunnilla kortin, jota saa näyttää, jos ei jostain syystä kykene osallistumaan johonkin toiminnan kohtaan, käytti tätä korttia. Hän oli ensin vilkuillut taskussaan korttia moneen otteeseen ja tunnin lopuksi, kun oli tarkoitus vielä istua loppupiiriin ja kuunnella seuraavat ohjeet, hän sanoi, että nyt on tämän aika ja sujautti kortin minulle. Ensin meinasin vahingossa sanoa tuttuun tapaan, että yrittäisi nyt vielä tulla mukaan, mutta tajusin kesken lauseen, että korjaan ja sanonkin hänen toimineen juuri oikein ja hän saa mennä istumaan. Hän meinasi ruveta pelleilemään

salin tuolilla, mutta muistutin hiljaa, että ei saanut häiritä muita, kun käytti kortin, joten hän istui ja hiljeni. Ihanaa, että näin pieni asia auttoi, ettei tarvinnut häiritä tuntia ja alkaa kertoa miksi ei nyt pysty. Riitti kun antoi kortin minulle. Vein lapsia myös 12 ja 13 busseille niin kuin aina ja sitten palasin vielä opettajan kanssa pohtimaan lasten asioita läpi. Olisin päässyt kello 13 kun lapset viety bussille mutta näin tärkeäksi vielä käydä läpi viikkoa uuden opettajan kanssa. Puolin ja toisin annoimme hyvää palautetta ja mietimme yhteisiä toimintatapoja, ja hän sanoi minun varmasti pärjäävän uudessa työssäni, vaikka toki häntä harmittaa lähtöni.

Opettajan jaksamiseen vaikuttaa paljon luokassa vallitseva työrauha. Jos työ on enemmänkin levottoman lapsikatraan paimentamista eikä niinkään opettamista, on jo kyse kokonaan toisesta työnkuvasta kuin opettamisesta. Tämä saattaa viedä opettajan koko työmotivaation. Varsinkin uraansa aloittavilla opettajilla tämä voi olla suurikin haaste, varsinkin jos tiedetään jo valmiiksi luokan olevan haastava. (Saloviita 2014, 32-33). Vielä juuri lähtöä tehdessäni toinen ohjaajakollegani tuli kertomaan kuinka yksi opettaja oli murtunut täysin haastavan luokansa toimintaan oppilaille lähdettyä. Molemmat ovat vasta hetki sitten alalle tulleita, mutta todella ammattitaitoisia. Puhuimme paljon työssä jaksamisen tärkeydestä ja ratkaisu vaihtoehdoista. Kehotin ohjaajaa menemään asiasta rehtorin puheille, koska hän ei itse ollut varma pitäisikö. Myöhemmin hän soitti minulle ja kertoi että kiitos kun kuuntelin ja kannustin menemään rehtorin kanssa keskustelemaan. Tämän luokan kohdalle mietitään asiaan muutoksia, jotta homma lähtisi toimimaan. Keskustelimme myös siitä, kuinka olisi hyvä saada opettajan struktuuri ja signaalit toimimaan, jotta oppilaat tietävät mitä heiltä odotetaan (Saloviita, 2014, 80.)

Vielä ennen lähtöäni faksasin ip:n läsnäololistat koordinaattorille ja soitin hänelle työnkuvani muutoksista. Hän onnitteli kovin, mutta pyysi voisinko vielä tehdä muutaman PowerPoint-dian positiivisuusvihoista ensiviikon vastuuhjaaja teams-palaveriin. Toki lupasin, että teen. Hän sanoi tämän kuulostavan ihanalta idealta, jota kannattaa lähteä viemään eteenpäin.

5.6 Yhteenveto

Yhteenvetona tällä viikolla on tullut hurjasti kaikkea uutta. Positiivisuusvihkoja on palautunut oppilailta ja osalta pitää muistaa vielä pyytää. Selvästi osalle se on ollut todella tärkeä ja paljon on kirjoitettu myös kotona ja osalle ei olla kirjoitettu, mutta toivon että on luettu. Joku pyysi vielä sen uudestaan kotiin lisätäkseen asioita. Muutamilta vanhemmilta tuli ihan viestiä, että onpa ihana keksintö. Selvästi kaipaa hienosäätöä, mutta jaksan uskoa, että tämä on onnistunut kokeilu, vaikka kaikissa kodeissa ei lähde toimimaan tai ei ehditä kirjoittaa, niin saattavat silti lukea ja tuntea myönteisiä tunteita koulua kohtaan, kun näkevät että kiinnitämme huomiota heidän lastensa vahvuuksiin. Lisäsimme vihkoihin yhdessä ohjaajien kanssa pohtien ennen lomaa jokaiselle lapselle vahvuuksia. Uusi työn kuva on paljon mielessäni, tunnelmat odottavia, ja olen saanut paljon kannustusta ja hyvää palautetta, että pärjään

varmasti. Tämä tuntuu todella sydäntä lämmittävältä. Toivon myös täyttäväni odotukset. Tuntuu, että vihdoinkin pääsen urallani eteenpäin vastaamaan niihin odotuksiin ja haasteisiin, joita kohti tavoittelen. Kirjaston hyllyt tyhjenivät kovasti erityisopettajuuden kirjoista, kun haluan oppia ja saada lisää tietoa. Lisäksi vain vahvistuu tunne, että positiivisuus ja yksilöllinen ihmisläheinen tapani tehdä työtä ja positiivinen pedagogiikka ovat juuri minulle paras tapa tehdä työtä ja toimia lasten kanssa sekä moniammatillisen työyhteisön jäsenenä. Yhden kollegan kanssa kävimme lenkillä vapaa-ajalla ja mietimme kovasti sitä, että lapsi on jo syntyessään tietynlainen ja sitä ei voi lähteä kokonaan muuttamaan vaan meidän täytyy ammatillisina osata vahvistaa hyviä puolia ja auttaa tukemaan niissä taidoissa, jotka vaativat harjoitusta. Lapsen omaa perusolemustaan kuitenkin muuttamatta.

Lapsen itsetunnon kehittymiseen vaikuttaa paljon ympäriltä saatu palaute. Varsinkin erityistä tukea tarvitseva lapsi saattaa kokea huonommuutta muita kohtaan ja tuntee olevansa huonompi. Nämä asiat syövät lapsen itsetuntoa. Positiivisen palautteen antaminen, ihan pienistäkin asioista vahvistaa lapsen itsetuntoa. (Hiltunen, Hyytiäinen, Lindroos ja Matero, 2013, 192). Helposti aikuiset ajautuvat negatiivisuuden kierteeseen ja on vaikea nähdä hyvää lapsessa. Kun systemaattisesti ajaa omaan toimintatapaansa ja asiaa mietitään yhdessä kollegoiden kanssa, saadaan jo pieniä positiivisia huomioita jokaisesta lapsesta.

6 Viikko 4. Jännitystä tulevasta

Tällä viikolla tavoitteeni on saada pohdittua käytännön työssä positiivisen pedagogiikan vahvistamista, sekä tehdä positiivisuusviikoista PowerPoint esitys tulevaan vastuuteams-palaveriin. Lisäksi hyvä olisi saada tehtyä ohjaajien perehdytyskansioon päivitettyjä tarkempia ohjeita muutenkin ja erityisesti ajatellen, että minulle tulee kokonaan uusi pitkäaikainen sijainen minulle.

6.1 Maanantai 1.11

Aamun suunnittelutunnilla laitoin uudelle tulevalle pomolle sähköpostia työpaikkaan liittyen, aloittelin tekemään PowerPoint esitystä positiivisuusviikoista. Muille oli tullut tieto työpaikan vaihdoksestani, ja moni kävi onnittelemassa ja antamassa ihania tsempejä uutta työnkuvaa varten. Oppitunneilla oli ensin uskonnon tunti ja alussa kävimme viikonlopun kuulumisia läpi, tällä tunnilla moni tarvitsi paljon apua ja tukea tehtävän tekemiseen. Huomasin, että moni ei kyennyt kuuntelemaan ja kirjoittamaan ulkomuistista usean kohdan tehtäväpaperiin asioita. Olisi ollut helpompi ja työrauha pysynyt paremmin yllä, jos olisi aina kirjoitettu näkyviin, mitä piti kirjoittaa. Sanoin tästä havainnosta opettajalle tunnin jälkeen ja hän kiitteli huomiosta ja sanoi että tekee ensi kerralla helpommin seurattavan. Kuvaamataidon tunnilla päätin tehostaa positiivista otetta, jotta edellisen tunnin levottomuus helpottuisi. Huomasin, että

yksi lapsi ei ollut oma itsensä, ja tarvitsi paljon tukea. Laitoin vanhemmille viestin koulupäivän päätyttyä, sillä tuli vielä tapahtumaa bussilla ja siitä informoidessa kerroin samalla koulupäivästä. Äiti kiitteli viestistä ja kertoikin, että viikonloppuna oli ollut vähän hässäkkää kyseisellä lapsella. Informoin tyhy-päivän alkaessa klo 12 myös opettajaa asiasta ja hän oli kovin hyvillään, kun oli viesti laitettu. Tyhy-päivän alku vaati hieman ekstra järjestelyjä ip:n suhteen, mutta pääsimme ajoissa lähtemään.

Positiivisen pedagogiikan 5. pilari on positiiviset rajat eli turvalliset rajat. Opetetaan lasta säätelemään omia impulsseja ja käytöstä. Aikuisen tehtäviin kuuluu asettaa turvalliset rajat lapsille. Rajojen tulee olla myös perusteltuja, turvallisuuteen liittyvät rajat on helpompi perustella. Kasvatuksen tarkoitus on opettaa ja ohjata, joten lapsi ei hyödy rangaistuksista. (Trogen, 2020, 87-91). Ollessani tänään aamun pitkällä välitunnilla ollessani valvojana eräs eri luokan lapsi tuli kertomaan kuinka oli hänen mielestään epäreilua peliä. Tiesin lapsen tarvitsevan paljon tukea sosiaalisissa taidoissa, mutta ymmärsin heti hänen ymmärtäneen pelin säännöt väärin, vaikka hän omasta mielestään oli oikeassa. Lähdin selvittämään asiaa, koska hän olisi halunnut vielä pelata, ja olisi voinutkin seuraavalla kierroksella. Muut kuitenkin yrittivät yhteen ääneen puhua ja selittää tapahtumia ja sain heidät rauhoittumaan, mutta yhtäkkiä lapsi suuttuikin uudestaan ja lähti nyrkit pystyssä jahtaamaan toista lasta. Ei saanut tätä onneksi kiinni ja lähdin hänen läheisyydessään kävelemään koululle päin, jotta saisin lapsen luokkaan rauhoittumaan. Hän uhosi minulle matkalla, että menisin pois tai hän hakkaisi minut. Sanoitin muutaman kerran, että varmasti häntä ärsyttää ja harmittaa, mutta lyödä ei saa. Hän iski minua nyrkillä käsivarteen ja jatkoi raivoamistaan. Rakkautta tarvitsevat lapset saattavat näyttää sen erittäin rakkaudettomalla tavalla (Webster-Stratton, 2011, 73.) Sanoin, että pakko minun on lähellä katsoa, että hän pääsee turvallisesti rauhoittumaan, mutta en höpissyt liikaa, jotta puheeni ei ärsytä häntä liikaa, sillä tiesin olevani vieraampi hänelle. Hän paineli sisälle omaan luokkaansa, kun oli hetken keräillyt itseään pusikossa. Kävin sisällä varmistamassa hetken päästä, että kaikki oli hyvin ja pikaisesti kehuin lasta, että upeaa kun osasi tulla omaan luokkaan tuttujen omien aikuisten luo. Lapsi kävi myöhemmin pyytämässä minulta anteeksi ohjaajan kanssa. Ja kehuin vielä, kuinka hyvin osasi löytää turvallisen paikan, kun oli suuri tunne päällä. Aivan valloittava lapsi. Vielä jälkikäteen pohdin kollegoiden kanssa olisiko jotain voinut tehdä toisin, sekä täytin wpro-työturvallisuus ilmoituksen.

6.2 Tiistai 2.11

Tänään oli 3. koulutuspäivä Ihmeelliset vuodet-kaikille yhteisen kouluhankkeen tiimoilta. Aiheena oli positiivinen kehu ja kannustus. Sain paljon ideoita ja vinkkejä itselle sekä myös jaettua muille. Ennakointi ja päiväjärjestys sekä jonojärjestys ovat asioita, joita olisi kiva pystyä vahvistamaan. Opettajalle ehdotinkin luokallemme ruokajonojärjestystä, sillä se rauhoittaisi tönimistä ja jonoon kiirehtimistä. Eniten jäi mieleen, että kehu haasteellisia oppilaita

useammin, unohtamatta ujoja (Webster- Stratton, 2011, 83-84.) Tämä myös vahvistaa ajatus-tani positiivisuusvihkojen tärkeydestä, sillä niissä ihan jokainen saa kehuja.

6.3 Keskiviikko 3.11

Tänään oli kaksi tuntia suunnittelua aamulla ja sain PowerPointin tehtyä huomiseksi. Sekä muuta yleistä juoksevien asioiden hoitoa. Oppitunnit sujuivat hyvin ja mielenkiinnolla odotin, miten liikuntatunti sujuu oppilaalla, jolla on ollut haastetta ollut näillä tunteilla ja viimevii-kolla otettiin käyttöön punainen kortti, jolla voi passata, jos tuntuu hankalalta, ettei tarvitse alkaa riehua. Hän lähti kanssasi hakemaan välineitä, jotta pääsee rauhallisemmin aloittamaan tunnin kuin jonossa. Tunti sujui todella hyvin ja kysyin takaisin sisälle mentäessä, oliko kortti taskussa auttanut pärjäämään tunnilla, niin oli kuulemma. itselläni usein, jos jokin tilanne ahdistaa tai jännittää, niin jo ajatus siitä, että koska tahansa voin lähteä, jos siltä tuntuu, auttaa selviämään tilanteista ja yrittämään. Luulen saman asian auttavan oppilasta selviämään näistä tunteista. Itsellä kannattaa olla hyvä työkalupakki mielessä koottuna, koska joka tilanteeseen joutuu pohtimaan mikä juuri, milloinkin toimii (Trogen, 2020, 257.)

6.4 Torstai 4.11

Aamulla yksi tunti suunnittelua ja aloitimme kollegan kanssa päivittämään perehdytyskansiota. Emme ehtineet kokonaan, joten täytyy jatkaa vielä. Tunteilla koitin saada ommeltua paljon lasten kirjomia käsitöitä valmiiksi koneella ja samalla autoin lapsia matematiikan tehtävissä. Opettajan kanssa pohdimme välitunneilla paljon lasten haasteita ja vahvuuksia sekä millaista tukea kukakin kaipaa. Lisäksi haastavan luokan ollessa kyseessä on hyvä pohtia myös työhyvinvointia ja jaksamista. Henkilökunnan työuupumusta voisi ennaltaehkäistä sisällyttämällä positiivisen pedagogiikan käytänteitä arkeen (Leskisenoja, 2017, 29.) Iltapäivätoiminnassa täytin positiivisuusvihkoja ja perehdytys kansiota jatkettiin vähän. Illalla oli vielä vastuuteams, jossa pääsin esittelemään positiivisuusvihkoa ja kertomaan siitä lisää. Moni myös kyseli asiasta ja oli kiinnostunut. Suurin epäily oli siinä, kuinka aika löytyy kyseiseen hommaan. Kerroin, että se aika, joka näiden tekemiseen menee, on vain lisännyt enemmän hyvää ja positiivista niin lasten kuin aikuisten kesken, eikä keskitytä vain epäkohtiin arjessa. Se on silloin mielestäni ennakkointia parhaimmillaan, koska se mitä se vaatii, korvaantuu enemmän hyvällä. Voi myös ottaa hyvin pienet vihot, joihin riittää muutamakin positiivinen ja vahvuus asia joka lapselta. Saa kokeiltua mikä on itselle ja omalle ryhmällä paras tapa toteuttaa, eikä tule liian suurta haastetta heti. Kerroin, että huoltajilta oli tullut ihanaa palautetta ja joku lapsi oli myös tehnyt äidilleen A4 kokoisen positiivisuus paperin äidin positiivisista asioista.

6.5 Perjantai 5.11

Käsityötunnilla ompelin lisää lasten töitä ja samalla autoin lapsia etenemään omissa töissään. Sain jotenkin ihanassa ilmapiirissä lasten kanssa keskusteltua asioista ja autettua heitä. Moni

lapsi on viime aikoina tullut sanomaan, että ”sä olet ihana/paras/kivoin ope”. Mietin paljon mistä tämä johtuu, mutta se on tullut aina lämpimän läsnä olevan hetken jälkeen, kun täysin omana itsenäni olen kohdannut lapsia. Tietenkin se tuntuu hyvältä, ja samaa koetan saada lapsiin tarttuvan, eli kun jostain asiasta saa hyvää palautetta, sitä haluaa tehdä enemmän ja useammin, kuten käytös, jota haluaa lapsen lisäävän. Eli ei auta vain poistaa huonoa käytöstä vaan pitää myös lisätä hyvää.

Lapset pitää saada ajattelemaan asioita itse ja herättämällä sisäisen motivaation tämä onnistuu parhaiten. Aikuisen ei kuulu ratkaista lasten ongelmia aina vaan koittaa saada lapset miettimään ja ymmärtämään tilanteita. (Trogen, 2020, 19-20). Tämä näkyy toiminnassani siinä, että tänään tunnilla huomasin, että yksi lapsi ei meinannut kyetä keskittymään ja teki pientä kiusaa muille. Tämä oli alkanut jo eilen iltapäivätoiminnassa, jossa moni aikuinen oli joutunut useaan otteeseen sanomaan hänelle muiden kohtelusta ja aikuisen ohjeiden noudattamisesta. Myös itse olin pyrkinyt tutumpana hyvässä hengessä keskustelemaan eilen tytön kanssa. Tänään sitten tunnin jälkeen keskustelin tytön kanssa ja kysyin, onko hän itse huomannut käyttöksensä olevan erilaista kuin muuten vähään aikaan. Tätä samaa on ennenkin näkynyt, joten tiesin puuttua heti. Tyttö myönsi ja kertoi että hänellä on tunne, että jää ulkopuolelle ja rupeaa sitten itsekin tekemään sitä. Mutta häntä ei kuulemma uskota ja niin hän ajautuu tekemään kiusaa. Opettaja kuunteli keskustelumme ja ihanasti sanoi, että upeaa kun huomasin. Itse myös annoin hänelle paljon hyvää palautetta tänään työskentelystä oppilaiden kanssa ja aina jos näen tunnilla, että vaikutus johonkin lasten kanssa tehtävään asiaan on positiivinen, koitan muistaa kertoa tämän hänelle. Itse sitä ei aina niin näe mikä onnistuu ja millainen vaikutus jollakin omalla tekemällään asialla on. Tämän päivän liikuntatunnilla joutui ryhmänhallinnan taidot koetukselle, koska oppilaat olivat kovin levottomia ja väsyneitä ja ja-oimme luokan kahtia salissa laskettavalla seinällä, joka aiheuttaa aina hässäkkää lapsissa. Jouduin myös korottamaan ääntä, jota yritän välttää ennakoimalla, mutta aina se ei ole mahdollista. Kun porukka oli saatu jaettua, saimme hyvän pelin aikaiseksi ja sain kehuttua ja kannustettua lapsia.

6.6 Yhteenveto

Yhteenvetona tämä viikko oli kovin onnistunut positiivisen pedagogiikan näkökulmasta. Olin alkuviiikkona jotenkin normaalia väsyneempi ja nukuin parit pidemmät yöunet. Varmaan syksyn pimeys sekä uuden työn prosessointi mielessä väsytti. Tällä viikolla jonain päivänä opettaja sanoi keskustelun yhteydessä, että olen niin valloittava persoona, että varmasti pärjään uudessa työssä. Tämä lämmitti jotenkin hyvin paljon mieltäni. Itse koitan painaa ihanat keuhut mieleeni ja vaalia niitä. Myös muutamalta muulta yllättävältä kollegalta sain kuulla harmittelevia siinä, että lähdän, mutta varmasti pärjään uudessa työssä persoonallani ja kokemuksellani sitten paikataan opinnoista saatavan pätevyyden vajetta. Olen silti perehtynyt paljon erityisopettajuuteen liittyvään kirjallisuuteen. Ja työssäni mietin paljon ja keskustelen

kollegoiden kanssa mikä heille on tärkeää erityisopettajuuden tuomassa lisäresurssissa. Paljon ajatustyötä huomaan siis tekeväni uutta varten, ja se myös hyödyttää suuresti tämänhetkistä työtäni ohjaajana ja positiivisen pedagogiikan näkymistä.

7 Viikko 5. Ryhmänhallintataitojen vahvistusta

Tälle viikolle asetan tavoitteiksi vahvistaa ryhmänhallinnan taitojen vahvuutta positiivisen kautta. Helposti vieläkin sorrun itse kuten moni muukin siihen, että joutuu korottamaan välillä ääntä ja sanomaan asioista tiukasti. Toki siinä ei ole välillä mitään pahaa ja se on tarpeellista, mutta olen enemmän yksilöiden tai pienempien ryhmien kanssa työskennellyt ja huomaan että silloin on helpompi toteuttaa positiivista otetta. Asia voisi olla eri, jos luokka olisi aina omalla vastuulla ja saisi itse päättää toteuttamistaan isoista linjoista, joita tekee, niin saisi alusta asti panostettua eri asioihin, kuin silloin jos yhtäkkiä pitää hallita nopealla otteella isoa ryhmää. Siihen myös vaikuttaa paljon vallitseva tilanne ja luokan sen hetkinen dynamiikka. Työssäni mietin paljon, saanko säilytettyä uudessa paikassa oman positiivisen asenteeni, lisääntyvästä kiireestä ja uuden opettelusta huolimatta ja kuinka paljon siellä tulee ison ryhmän hallintaa omaan toimenkuvaani.

Kaksi viikkoa enää vanhassa työnkuvassa ohjaajana, yritän muistaa valaa heihin mahdollisimman paljon jaksamista toteuttaa positiivisuusvihkoa edes jollain muotoa. Uskon myös, että jo tähän mennessä puheeni positiivisesta pedagogiikasta kantaa jonkun aikaa.

7.1 Maanantai 8.11.2021

Tämä päivä vaihtuikin vapaapäiväksi kotona, lasten flunssaa parannellessa. Olen sanoittanut ja katsonut kuinka tietoinen positiivinen kehu on vaikuttanut myös omien lasten toimintaan hurjasti, yhteistyö heidän välillään on kovin vastaanottavaista ja seesteistä. Tavallisestikin käytän paljon positiivisen pedagogiikan keinoja myös kotona, mutta osin tiedostamatta. Nyt kun tietoisesti viimeiseen asti toimii niiden pohjalta, huomaa ettei tarvitse korottaa ääntään ollenkaan. Olen lisäksi ehtinyt perehtyä paljon kirjallisuuteen ja pohtia työtäni. Miten töissä näkyvä positiivisuuden vahvistaminen siirtyy myös kotiin ja muualle kuin töihin. Itse olen ollut aina aika lailla näkyvästi positiivisuuden kannattaja ja työtteeni samoin, mutta se meinasi hukkua tehtyjen työvuosien myötä. Tällöin ajatus lähteä huokailemaan monen mukana pelästytti, ja sen takia haluan lähteä vahvistamaan tietoisesti omaa positiivista työtettä, jotta se ei katoa vahingossa. Kaikki eivät voi olla yhtä näkyvästi positiivisia töissä ja saattaako jotain kenties ärsyttää positiivisuuteni tai sen vahvistaminen, jos ei koe sitä omakseen. Ne, joiden omiin vahvuuksiin huumorintaju kuuluu, on helpompaa lähteä vahvistamaan sitä töissä (Leskinen 2017, 80.) Väkisin sen lisääminen ei onnistu, joten pitää koettaa hienovaraisesti saada se hyvässä valossa näkyväksi tavaksi toimia. Toki sekin on hyväksyttävä, että kaikkia ei

millään voi miellyttää ja itselle omasta työstä saatu palaute on kultaakin kalliimpaa. Vapaa-päivän ajatusvirtaa.

7.2 Tiistai 9.11.2021

Vielä kotona tänään, joten hieman pohdintaa työhön liittyen. Uudessa työssäni toivon saavani apua kollegoilta asioihin, joita en vielä tiedä tai osaa. Samalla kumminkin toivon kokemuksiini ja asenteeni kantavan pitkälle ja ettei oma tapani tehdä ihmisläheistä työtä katoa itseltäni mihinkään. Ja näin ymmärsin, että positiivisen otteen vahvistaminen on myös tarpeen uudessa paikassa. Positiivinen pedagogiikka on ennen kaikkea suhtautumistapa ja asenne töissä ei niinkään esim. ylipitkien työpäivien puurtaminen (Leskisenoja 2017, 25.) Otin jo selvää seuraavista avoimen yliopiston erityispedagogiikan kursseista ja toivon, että isossa uudessa koulussa aukeaa ehkä mahdollisuuksia kuraattorin työlle tai vastaavalle esim. jonkin hankkeenkin tiimoilta.

7.3 Keskiviikko ja torstai 10.-11.11.2021

Edelleen kotona. On ollut aikaa tutustua uuteen työnkuvaan liittyvään kirjallisuuteen. Mietin positiivisuusvihkoa, jonka olen ottanut käyttöön iltapäivätoiminnassa. Positiivisen pedagogiikan (Leskisenoja 2017, 124-125) työkalupakki kirjassa on käytetty samantapaisesta vihkosta nimeä vinkkivihkonen. Tämä vinkkivihkonen lähtee perjantaisin kotiin ja lapset saavat perjantaisin koulussa täyttää kyseisen viikon vahvuuteen liittyvän asian omasta tekemisestään. Lisäksi he saavat kirjoittaa omia hyviä tekoja ja opettaja on laittanut myös kiitos viestiä tai myönteistä palautetta jokaisen vihkoon. Kotona tähän voi myös vanhemmat kirjoittaa. Itselläni on kovin odottavaiset ajatukset sen suhteen, että myös uudessa työssä saisin alkaa toteuttaa jollekin ryhmälle kyseistä vihkoa hieman muunnellen luokan tarpeiden mukaan.

Ihmisten ei kannattasi vältellä negatiivisia kokemuksia vaan nimenomaan niiden tunteminen ja läpikäyminen positiivisen psykologian keinoin auttaa vahvistumaan koettelemuksissa. Varsinkin kipeimmät tunteet ja kokemukset auttavat kasvamaan ihmisenä ja yksilönä ja seuraavalla kerralla niiden läpikäyminen on taas pikkuisen helpompaa. (Leskisenoja & Sandberg, 2019, 16-17). Kotona varsinkin huomaa kuinka suuret tunteet ovat esikouluikäisellä todella suuria. Ei joku turhaan ole maininnut sen olevan esiteini-iän harjoittelua. Eräs konsultoiva erityisopettaja sanoikin kerran kahvihuoneessa, että kun jaksat nyt käydä taistelut läpi, niin on helpompaa lapsen ollessa teini-ikäinen. Oman lapsen pettymyksensietokyvyn harjoittelua on välillä piinaavaa katsoa, mutta kun itse pysyy rauhallisena ja sanoittaa ja lapselle tunteita, joita hän kokee ja sen jälkeen näkee, kun tunne helpottaa, on se kaiken sen arvoista. Tietää, että lapsi on taas askelen vahvempaan lähtemään koulutielle. Tämän saman ylitiönnellisen onnistumisen tunteen lapsen puolesta huomaa tulevan töissä, kun lapsi, jolla on negatiivinen tunne päällä, pääsee avullani siitä ylitse. Se on asia, jonka takia tätä työtä jaksaa ja haluaa tehdä päivästä toiseen. Tietää, että pääsee auttamaan lapsia kiperissä ja vaikeissa tilanteissa

selviämään elämän vastoinkäymisistä ja jatkavan vahvempana ja kokemusta taitavampana eteenpäin.

7.4 Perjantai 12.11.2021

Vielä tänään kotona ja aivan mahtavaa huomata kuinka oma lapsi oppii uusien tunteiden käsittelyn taitoja. Eilinen pettymyksen siedon kokemus ja vaikeiden tunteiden käsittely värityskuvaa tehdessä on antanut hänelle uusia eväitä kohdata pettymys. Tänään uutta värityskuvaa värittäessä hän pääsi pettymyksestä paljon nopeammin ylitse ja sai jatkettua värittämistä. Pettymys tuli siis siitä, että hän ei saanut väritettyä kuvaa niin tarkasti kuin itse olisi halunnut.

Itsellä risteilee hurja innostus päästä aloittamaan uutta työtä ja samalla pelko osaanko ja onnistunko siinä. Paljon pärjää kokemuksen ja tämänhetkisen osaamisen kanssa, mutta teoriaa ei ole tietenkään niin paljon kuin pätevällä laaja-alaisella erityisopettajalla olisi. Onneksi itseä huojentaa tieto, että se on tiedossa, kun paikkaa minulle tarjottiin. Ja kaiken voi oppia selvää ottamalla ja kysymällä.

Olen tutustunut tänään opetussuunnitelman perusteisiin. Nämä ovat opetushallituksen määräys, mihin perustuvat paikalliset opetussuunnitelmat. Näillä esitetään oppilaiden ja opetuksen yhdenmukaisuutta koko maassa. Niissä käsitellään mm. opetuksen ja ohjauksen toteuttamista ja tukea sekä oppilashuoltoa ja oppimisen arviointia. Lisäksi siellä tuli vastaan se mikä paljon näkyy omassa työssäni, että jokainen oppilas on arvokas ja ainutlaatuinen omana itsenään. Oppilasta pitää kuunnella ja arvostaa ja saada tunne, että hänestä välitetään. Myös osallisuuden kokemus on tärkeä. Nämä taas ovat asioita, joita ei voi kirjasta lukea ja jotka itselläni ovat vahvoina toiminnassa mukana. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2014). Lisäksi olen lukenut paljon laaja-alaisen erityisopettajan käsikirjaa useana päivänä, jotta saan kaiken mahdollisen tiedon itselleni. (Vitka, 2021).

7.5 Yhteenveto

Yhteenvetona tältä viikolta aika lyhyesti. Koska koko viikko on ollut paljon pohdintaa ja teoriaan tutustumista ja monien ajatuksien läpikäymistä, olen saanut jäseneltyä paljon mielessäni sitä mitkä ovat vahvuuteni ja missä tiedän, että haluan vielä paljon oppia ja ottaa selvää. Mutta tiedän olevani oikealla polulla vahvistamaan sitä työssä osaamista, jonka haluan oppia.

8 Viikko 6. Läsnaoloa hetkessä ja kiitollisuutta

Tälle viikolle mietin tavoitteiksi saada kaikki keskeneräiset asiat valmiiksi ja kohdata vielä jo-kaista oppilasta ja syvennettyä omaa läsnaoloa hetkessä toimimiseen. Ja yrittää nähdä asioita laajasta näkökulmasta. Yritän myös ehtiä käydä uudella koululla tutustumassa.

8.1 Maanantai 15.11.2021

Aamulla suunnittelutunti, jossa tunti-istojen päivitystä ja muita sellaisia juoksevia asioita päätökseen, jotka liittyvät työnkuvan vaihtamiseen. Sen jälkeen tunnilla vielä pohdittiin istu-majärjestyksen vaihtoa vielä. Eräälle lapselle paljon positiivista kannustusta ja huomiota, jota hän tarvitsee, jotta saa tehtävät tehtyä. Paljon pohdintaa opettajan kanssa lasten tuen tarpeista ja siitä, kuinka pystymme tarjota kaikille sen mitä he tarvitsevat ja kuinka aika re-surssit riittävät kaikkeen tuohon. Inklusion haaste on selvästi käytännön tasolla se, että kuinka kaikki saavat tarvitsemansa tuen. Erityisopettajan työnkuvaan kuuluu paljon konsul-tointia ja ohjaamista inklusiivisen koulun kehityksessä (Vitka, 2021, 15.) Tämä ajatus erityis-opettajan työstä auttaa minua siinä, että ei jännitä niin paljon uusi työ. Se, että uusi työ on myös osittain samaa eli paljon ohjaamista ja lasten haasteiden havainnointia, jota tälläkin hetkellä työni sisältää. Ohjaajana tykkään myös ottaa paljon vastuuta ja ideoida uusia toimin-tatapoja, jota saan jatkaa myös uudessa toimenkuvassa. Kuvaamataidon tunnilla ohje oli to-della vaikea ja haastava monelle lapselle. Keskustelimme ja nauroimme opettajan kanssa yh-dessä, kuinka monkään se menikään. Totesimme yhdestä suusta, että nämä ovat niitä hetkiä, kun saa oppia virheistä ja seuraavan ryhmän kanssa loppuviikosta tehdä selkeämpi ohjeistus. Iltapäivätoiminnassa oli monta aikuista pois ja kauhea kiire ja soveltaen mentiin, jotta saatiin päivä pulkkaan. Näitä hetkiä tulee töissä usein tällä alalla, että toiminta lennosta vaihtuu.

8.2 Tiistai 16.11.2021

Uusi istumajärjestys toimii joidenkin kohdalla hyvin, mutta ryhmittäin istuminen aiheuttaa silti mielestäni selvästi kaaosta tässä ryhmässä. Ensimmäinen tunti oli todella rauhallinen, kun oli vain puoli luokkaa. Pitkällä välitunnilla pojilla tuli jalkapallo pelissä erimielisyyttä siitä, miten tilanne meni. Tästä kimpaantuneena yksi oppilas otti toiselta väkisin pallon ja heitteli tätä kentällä, onneksi välituntikello juuri soi ja lähdettiin tunneille päin. Lasta ärsytti tilanne edelleen, vaikka he olivat ihan pari minuuttia ehtineet jo uudestaan jatkaa peliä. Kun he poistuivat kentältä, hän tönäisi uudestaan toisen maahan. Sanoin lapselle, jota tönäistiin, että ei huutelisi enää, kun näkee että toista harmittaa. Arvioin siinä tilanteessa, että hän pys-tyisi helpommin poistumaan, kuin toinen rauhoittumaan. Onnekseni hän lopetti huutelun ja poistui. Jäin kulkemaan ärtyneemmän kaverin rinnalla tunnille päin ja hän kiroili minulle ja näytti keskisormea, joten vain parilla sanalla sanoitin hänen tunnettaan ja sitä että ei saa käydä käsiksi. Tunteen olleessa päällä lapsen kanssa on turha liian paljon yrittää keskustella lapsen kanssa. Sisälle mennessä muut menivät syömään, mutta fyysisesti käyttäytynyt lapsi ei

kyennyt vielä tulemaan syömään. Opettajakin tuli paikalle, ja oppilas ei itse pystynyt kertomaan mitä oli käynyt, mutta nyökkäsi kun kysyin, saisinko kertoa opettajalle ja hän lisäisi, jos haluaisi jotain lisätä. Koska jotenkin meidän piti tilanne saada purettua. Sain kerrottua mitä oli käynyt ja kerroin myös miksi arvelin lasta ärsyttävän. Hän oli jo vähän huojentunut, kun pääsin loppuun asti, mutta hän ei kyennyt silti tulemaan syömään muiden kanssa. Hän meni vasta hetken päästä.

Se oppilas ketä toinen oli fyysisesti kohdellut ikävästi ja kuka oli huudellut, mutta pystyi poistumaan tilanteesta, sanoi minulle sisällä, että hänen teki mieli vetää sitä toista turpiin, mutta hän hillitsi itsensä. Kehuin häntä kovasti itsehillinnästä ja myös kerroin opettajalle tästä. Hän on mennyt hurjasti eteenpäin tunnetaidoissa, kun niihin on kiinnittänyt aikuisena paljon huomiota. Iltapäivätoiminnassa oli rentoutusta ja välipalaa sekä paljon leikkiä.

8.3 Keskiviikko 17.11.2021

Aamulla oli kaksi tuntia suunnittelua. Sain tehtyä kuukausikirjeen ja lähetettyä vanhemmille infokirjeen, että vaihdan työpaikkaa ja kerroin samalla uuden tilalleni tulevan henkilön nimen. Laitoin myös kollegalle koulutuksesta viestiä ja tein muita kirjallisia töitä, sekä suunnittelimme muiden ohjaajien kanssa että päivärytmi on ehkä, aiheellista pikkuhiljaa muuttaa paremmin tätä ryhmäkokoja palvelevaksi. Liikuntatunti meni hienosti, vaikka yksi aikuinen puuttui vetämästä yhtä pistettä. Toimintaa muutettiin lennosta ja saimme toisen ohjaajan kanssa vetää yhden pisteen. Tämä päivä jäi lyhyeksi oman menoni takia.

8.4 Torstai 18.11.2021

Aamulla olin uudessa koulussa kaksi tuntia tutustumassa ja katsomassa tulevaa lukujärjestystä ja paikkoja läpi. Oli ihanan lämmin vastaanotto ja paljon tietenkin opeteltavaa mutta omalla positiivisella asenteella menin uutta kohti. Jäi todella hyvä mieli, kun keskustelin paljon kollegan kanssa ja hän lupasi auttaa kaikessa missä pystyy, jotta pääsen hyvin alkuun.

Fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen sekä psykologinen toimintaympäristö on hyvin vahvassa roolissa lapsen päivän sujumiseen. Muutamina esimerkkeinä mainitakseni istumajärjestys, toiminnan suunnittelu, johdonmukaiset säännöt sekä emotionaaliset ja sosiaaliset rakenteet vaikuttavat paljon. Nämä asiat kuuluvat erityisopettajan toimenkuvaan mieltä toimiviksi. (Vitka, 2021, 100-101). Näitä pohdinkin ohjaajana paljon työssäni myös. Se ei varsinaisesti kuuluisi välttämättä ohjaajalle, mutta itse tykkään pohtia ja mieltä yhdessä opettajan kanssa fiksua ratkaisuja eri toimintaympäristöjen suhteen. Omalle koululle palatessa oli eräs oppilas hyvin levoton tunneilla, huomasin myös hänen pulpettinsa olevan hyvin epäsopiva tuolin kanssa, joten korjasin tämän seikan nostamalla tuolia, jotta hänen olisi helpompi keskittyä

tehtäviin eikä pulpetissa pyörimiseen ja seisten kiireessä kirjoittamiseen, kun tuoli oli väärällä korkeudella. Samaisen lapsen lähtiessä bussille koulun jälkeen, kuljettaja soitti bussista ja sanoi, että lapsi lyö toista eikä hän voi lähteä liikkeelle. Opettaja kävi keskustelemassa ja lapsi rauhoittui. Olisin voinut mennä itse, mutta olin jo keskustellut bussiin mennessä lapsen kanssa, joten oli hyvä, että myös opettajaa oli tilanteesta kartalla. Lapsella oli alkanut ärtymys jonotustilanteesta, koska hän oli varannut repulla paikka ja juuri siitä oli edellisenä päivän puhuttu, että niin ei voi tehdä. Hän oli silloin päivän mätikäissyt kaveria päähän ja nyt meno näytti samanlaiselta. Olin keskustellut poikien kanssa ja selventänyt että varmasti harmittaa, mutta mietimme opettajan kanssa tähän ratkaisua. Opettajan kanssa päädyimme siihen, että tehdään myös bussijonoon järjestys kuten ruokajonoon, jottei vain tämä yksi lapsi joudu silmätikuksi, kun hän ei pysty jonottamaan. Tehdään niin, että kaikille on tietty paikka, niin ei tarvitse kiirehtiä ja tulla ikävää käytöstä sen takia että tulee epäselvyyksiä, kuka on missäkin paikassa jonossa. Näissä tilanteissa aina koittaa pohtia sitä, miten löytyisi ratkaisut pulmiin niin, että aikuiselle ei tule lisää taisteluja selvitettäväksi ja ei vaikeutta tai lisää työntekeä niihin kohtiin, jotka muutenkin ovat kiireisiä ja haastavia kuten siirtymät. Yhtä tärkeänä on pohtia sitä, kuinka tilanteet saadaan kaikille lapsille miellyttäviksi ja helppoiksi kenenkään joutumatta silmätikuksi tai kukaan ei leimaudu niin ettei kykene tai että lapset eivät pilkkaa ja ärsytä sitä kenellä helposti menee pinna nurin. Ompelin käsitoita valmiiksi ja autoin lapsia pari viimeistä tuntia koulun puolella ja sitten vein vielä klo 14 bussin ja loput ip:hen. Iltapäivätoiminnassa välipalan jälkeen tein vielä kirjallisia töitä ja sitten lopuksi ehdin lasten kanssa myös tehdä väristyskuvia ja jutella.

8.5 Perjantai 19.11.2021

Aamu alkoi sillä, että lapset olivat hyvin haikeana siitä, että lähdän. Muutama sanoi kyllä, että ei tule yhtään ikävä, mutta tiedän sen olevan heidän keinonsa kertoa, että ikävä tulee kyllä mutta ei kehtaa ääneen sanoa. Niinpä totesin, että minulla tulee kyllä teitä ikävä. Ja sain toivoa että saatamme hyvin törmätä myöhemmin heidän koulu urallaan. Se tieto helpottaa lapsia tällä hetkellä, koska se saattaa hyvin pitää paikkansa. Tiedän myös, että kun aikaa kuluu he kyllä unohtavat ja kiintyvät seuraaviin aikuisiin. Toki harmittaa varsinkin niiden puolesta, keiden kanssa on hyvä yhteys, mutta elämässä mikään ei ole pysyvää, joten pitää koittaa vain toimia niin että jää hyvät muistot. Olin todella otettu aikuisten muistamisesta minulle ja hurrin kauniista sanoista ja kehuista ja kannustuksista, joita osakseni sain. Tämä vain vahvisti ajatusta, että kyllä minä pärjään uudessa työssä olemalla oma itseni, lämmin, energinen ja iloinen sekä positiivinen läsnä oleva ihminen. Sain vielä toisen muistamisen ohjaajilta erikseen ja silloin ei välttytty kyllä kyyneliltä, koska olin jo herkistellyt hetkeä aiemmin, kun oppilaat hyvästelin bussille. Tiedän eläväni täydellä tunteella useassa hetkessä ja uskon sen olevan hyväksi myös vain lasten kanssa toimimiseen, sillä he näkevät, että kaikki tunteet ovat

sallittuja. Toki ymmärrän, että miten töissä pitää käyttäytyä työn vaatimalla tavalla, mutta olemalla silti aidosti oma itsensä. Iltapäivätoiminnan ajan keskityin vain olemaan lasten kanssa läsnä. Silti vielä joutui viimeisessä jonossa pitämään rajoista kiinni, kun meinasi osa lapsista taas luistaa. Loppuun asti hellät ja selkeät rajat lapsille.

8.6 Yhteenveto

Yhteenvetona tällä viikolla olen onnistunut jättämään jälkeeni positiivisen lämpimän jäljen työyhteisöön ja lapsiin. Tämän pystyin päättämään hyvästisanoista sekä kortteihin kirjoituista kauniista terveisistä. En olisi voinut parempaa työpaikkaa toivoa, koska siinä pääsee kuokistamaan ihmisenä ja itsenään näin ihanasti. Sen olen oppinut positiiviseen pedagogiikkaan perehtyneenä, että pitää osata myös ottaa kehut vastaan ja saa tuntea onnellisuutta ja onnistumista eikä ole ylpeyttä sanoa ääneen sitä, että itsellä on onnistunut olo. Entistä vahvempana lähdän kohti ensi viikkoa ja uusia haasteita ja voin vain sydämestäni toivoa, että kykenen loistamaan parhaana omana itsenäni myös uudessa isossa työyhteisössä. Aikansa varmasti ottaa, mutta toivon ympärille yhtä lämpimiä ihmisiä ja vastaanottavaisia uudelle kollegalle.

9 Viikko 7. Uuden edessä positiivisuuden pysyminen

Tämän viikon tavoitteina on sisäistää uudesta työstä mahdollisimman paljon tärkeitä asioita. Olemalla kuitenkin itselle armollinen, sillä kaikkea ei voi osata heti. Pääasia on, että olen läsnä oleva lapsille, otan selvää, jos en tiedä ja luotan taitooni nähdä lasten erityisen tuen haasteet. Toivoisin myös pystyväni pitämään positiivisen asenteeni vahvana toiminnassani, vaikka paljon uutta opittavaa tulee. Uudessa työssäni minulla on viisi kolmosluokkaa ja viisi nelosluokkaa oman toimialani alla. Näiden kaikkien luokkien oppilaiden erityisopetus on vastuullani. Lisäksi on toinen erityisopettajaksi opiskeleva kollega jouluun asti ja saattaa olla, että joulun jälkeen tulee toinen työpari. Tulee siis olemaan paljon uusia opettajia ja hurja määrä uusia lapsia, joiden asioista täytyy päästä perille.

9.1 Maanantai 22.11.2021

Tänään oli ihmeelliset vuodet koulutuspäivä. Olin todella innoissani tästä koulutuspäivästä, sillä olen ottanut paljon selvää positiivisesta pedagogiikasta, jota myös tämä koulutus käsittelee. Ja tälläkään kertaan päivä ei pettänyt. Toki osa oli tuttua toimintaa ja vanhan kertausta tietyltä osin, mutta näitä asioita ei ole koskaan pahitteeksi kerrata muden kanssa ja avartaa omia näkökulmia. Sain paljon uusia oivalluksia ja ajatuksia, joita pidän mieleni työkalupakissa uusia tilanteita varten.

9.2 Tiistai 23.11.2021

Tänään se vihdoinkin koitti, uuden työn ensimmäinen päivä. Ja ihanan vastaanoton sain kaikilta tutuilta lapsilta, joita olen aiemmin ohjannut. Työntekijät toivottivat myös lämpimästi tervetulleeksi. Aina kuitenkin joutuu aluksi tekemään paljon havainnointia ja ajatustyötä sen suhteen varsinkin aikuisten osalta, mikä on kenenkin tapa olla vuorovaikutuksessa ja kuka kannattaa positiivista pedagogiikkaa ja kuka ei. Onnistuin lapsia opettamaan ja ohjaamaan vahvasti positiivisen pedagogiikan kautta. Minulla oli pienempi ryhmä oppilaita, joilla oli haastetta äidinkielessä. Ensin tunti meinasi olla kauheaa sekamelskaa ja hääräystä, koska olin oppilaille uusi aikuinen ja koska kauhean lennokkaasti jouduimme aloittamaan. Mietin nopeasti, kuinka saan porukan toimimaan positiivisen kautta, mutta silti rajattua heidän vauhtiaan ja touhukkuuttaan oikeaan asiaan. Kannustin ja kehuin kovasti ja innostin lapsia myös auttamaan toisiaan. Ensin olisi ollut oman tarinan lukemista ääneen, minkä uskon olevan kamalan jännittävää osalle lapsista. Eräs lapsi kysyi, voisinko lukea hänen tarinansa ääneen hänen puolestaan. Tiesin, että juuri hänen osaltaan pitäisi tarkkailla ääneen lukemista, mutta jos saisin ensin tunnelman rennoksi niin hän ehkä uskaltaisi myöhemmin tunnilla. Luin siis sen tarinan ja kehuin kovasti. Sen jälkeen yksi lapsi uskalsi aloittaa lukea omaansa, mutta hän alkoikin pelleillä ja keksiä päästään eri tarinaa sekä heitellä kirjojaan. Kehotin häntä lempeästi lukemaan sen mitä oli kirjoittanut, että se oli todella hyvä. Rohkeasti vain. Ja hän luki. Tämän jälkeen luki myös kaksi muuta omat tarinansa, kun toiset auttoivat minua kannustamaan heitä. Sen jälkeen aloimme lukea kirjan kappaletta yhdessä ääneen. Ajattelin, että menemme virke kerrallaan, jotta kukaan ei joudu liian pitkään odottamaan omaa vuoroaan ja he jaksaisivat näin ollen seurata paremmin. Myös lapsi, joka pyysi minua lukemaan hänen tarinansa ääneen ensimmäisenä, uskalsi lukea vuorollaan ääneen. Kaikki auttoivat toisiaan, jos joku oli mennyt sekaisin mitä kohtaa piti lukea ja kukaan ei nauranut toiselle, koska koko ilmapiiri oli niin myönteinen. Lopuksi he vielä tekivät pantomiimeja ja uskalsivat hienosti eläytyä niihin ja stillkuviin mitä tehtiin, toiminnallisena osuutena. Olin aivan onnessani, kuinka hyvin tunnin suunta muuttui vahvan positiivisen ja kannustavan opetuksen siivittämänä. Iltapäivällä oli vielä kaksi palaveria, joissa käytiin sekä lasten, että yleisiä asioita läpi.

9.3 Keskiviikko 24.11.2021

Tänään minulla oli taas sekä omia pienohjausryhmiä, sekä yhteisopettajuustunteja. Yllätyin, kuinka hyvin tunnit sujuivat ja oli aivan ihana, kun saa oikein kunnolla keskittyä lapsiin, joiden haasteet vaativat huomiota. Sitä toki oli myös ohjaajan työssä, mutta nyt koen, että pääsen merkityksellisemmin auttamaan ja vaikuttamaan lasten tukemiseen. Toki välillä tulee mieleen, että saanko annettua heille täysin oikein kohdennettua tukea ja apua, mutta silloin muistan sanat, jotka olen monesta suusta kuullut, että ole armollinen itsellesi ja tutustu ensin lapsiin rauhassa. Ja kuitenkin kun kollegoiden kanssa käyn lasten haasteita läpi, niin olen huomannut, että ihan oikeat haasteet olen havainnut ja noteerannut. Ja edelleen nautin joka

hetkestä. Tänään oli myös yhteissuunnittelupalaveri. Myös välituntivalvontaan menin vapaaehtoisena lisänä kollegan mukaan, oppiakseni siellä olevia tämän koulun käytänteitä.

9.4 Torstai 25.11.2021

Tänään ennen opetustunteja kerkesin tehdä kirjallisia töitä ja ottaa selvää oppilaiden asioista. Olin oppitunneilla mukana sekä myös pidin omaa pienryhmää. Mitä haasteellisemmin lapset käyttäytyvät sitä haastavampaa on itsellekin miettiä positiivisia keinoja päästä tilanteissa eteenpäin. Varsinkin kun lapsia ei vielä tunne kovin hyvin. Se vaatii ja haastaa itseä ottamaan keinoja konkreettisesti käyttöön, mikä on toisaalta tässä vaiheessa opintoja todella tarpeen. Iltapäivällä ehdin vielä kollegan kanssa käydä läpi oppilaiden asioita, mitä kenenkin kohdalla on hyvä ottaa huomioon. Tätä jatkamme ensi viikolla.

9.5 Perjantai 26.11.2021

Tänään oli yhdysopetustunteja sekä itsenäistä erikokoisten ryhmien vetämistä ja taas lisää uusia oppilaita. Hyvin meni mielestäni tunnit ja sain laitettua vanhemmille viestiä, siitä että olen tullut uutena taloon ja toivon että ottavat matalalla kynnyksellä yhteyttä, mikäli herää huolta oman lapsen oppimisesta. Jokunen vanhempi olikin yhteydessä minuun jo heti ja muistutin ihmeelliset vuodet koulutuksesta osion vanhempien kanssa tehtävästä yhteistyöstä, ja yhteistyö sujui kovin hyvissä merkeissä. Vanhat tutut lapset juoksivat käytävillä moikkaamaan riemuissaan. Tämä tuntui erityisen mieltä lämmittävältä. Olen myös tehnyt lukujärjestystä uusiksi, koska siellä oli muutama epäkohta.

Välituntivalvonnassakin kävin taas lisääpuna, jotta ehdin keskustella erityisopettaja kollegan kanssa. Mieltäni askarrutti, miten toimin tilanteessa, kun vanhemmilla on selvä huoli, voiko heidän lapsellansa olla lukivaikeutta. Mutta kun opettaja sanoi, että tämä lapsi ei ole hänellä sen listan kärjessä, kenen asioita pitäisi hoitaa. Erityisopettajakollegalta sain kuitenkin vahvistusta siitä, että vanhemmilta tullut huoli pitäisi silti ottaa tosissaan ja kartoittaa voiko lapsella olla lukivaikeutta, koska mielestäni siihen on perusteet ja vanhemmat kertoivat, että asia on jäänyt hieman kesken aiemmin tätä tehtävää hoitaneelta henkilöltä. Minun ollessa uusi työntekijä ja lapsi jo opettajalle tuttu voi olla haastava saada opettaja ottamaan huoleni tosissaan. Välitunnilla käydyn keskustelun perusteella teen ainakin jonkinlaisen kartoituksen tälle lapselle, tarvitseeko hän lisätutkimuksia asian suhteen.

Lisäksi iltapäivällä pohdimme erään toisen opettajan kanssa yhtä tulevaa palaveria erään oppilaan asioista, että kumpi kutsuu koolle ja vetää ja kirjaa palaverin. Tämä on vasta kartoitus palaveri haasteista ja mitä tutkimuksia lähdetään oppilaan kohdalla tekemään, joten asia pitää tarkistaa. Minulla on kaksi eri tietoa tällä hetkellä. Ja se, onko asia aina samoin, kun on

kyseessä sitten asioiden kartoitus palaveri vai tuen tarpeen suunnittelu palaveri. Ja riippuuko se myös siitä, että kenellä on mikäkin ollut tapana vai onko tähän jokin yhteinen linjaus olemassa, joko tällä koululla vai laajemmalla tasolla.

Aikuisen vuorovaikutus lapsen kanssa on tärkeää. Täytyy osata olla empaattinen ja arvostava oppilasta kohtaan. Kannustamalla voidaan tukea oppilaan minäkäsitystä. Oppilasta ei saisi moittia hankalaksi tai ääneen muiden kuullen ruotia epäonnistumisia, kuten vaikka myöhästymisistä (Vitka, 2021, 60). Haasteellisesti käyttäytyvät oppilaat tarvitsevat usein muita enemmän hyvää palautetta ja kehumista, koska he ovat usein olleet kritiikin kohteina. Tästä syystä heidän itsetuntonsa saattaa olla heikompi kuin muilla ja he eivät osaa hakea huomiota kuin häiritsevällä käytöksellä. Heidät täytyy pystyä yllättämään hyvällä huomiolla ikään kuin vahingossa pienestäkin asiasta, ja näin vahvistaa pikkuhiljaa heidän itsetuntonsa kasvamista (Webster-Stratton 2011, 78). Tänään yksi oppilas sanoi itsestä ja toisestaan, että heidän ovat häirikköjä. Sijainen oli vetämässä tuntia ja he ajattelivat, että voivat testata mitä saa tehdä. Totesin lapsille, että ei kukaan täällä ole häirikkö, hienosti olette kuunnelleet tähän asti ohjeita. Malttaisivat vielä hetken, niin pääsisivät tekemään tehtäviä. Muutaman kerran kehaisin, kun malttoivat viitata, mutta jos häiritsivät opetusta, kosketin vain höyhenen kevyesti olkapäähän muistutukseksi, että malttaisi kuunnella. Loppuohjeen kuuntelu sujui hyvissä merkeissä, ja kun tehtävät alkoivat, heillä ei ollut enää tarvetta häiritä, mutta jäin heidän lähelleen ja autoin nopeasti vaikean paikan tullen. Siten opettaja ehti auttaa niitä, jotka malttoivat hiukan kauemmin odottaa apua. Pikkuhiljaa pystyin hivuttautumaan auttamaan muitakin ja aina välillä kävin katsomassa, että pärjäävät ja annoin hyvää palautetta, että hienosti sujuu. Tunti sujui oikein mukavasti. Tunti olisi voinut mennä todella surkeasti, jos heti olisi puututtu negatiivisella tavalla heidän häiritsevään käytökseensä ja näin olisi taas vahvistettu heidän käsitystään itsestään häirikköinä. Mutta nyt saikin vahvistettua heidän minäkäsitystään toimijuudesta ja pystyvyydestä, että he osaavat kyllä olla myös kauniisti ja aina ei ole pakko häiritä, heidät huomataan muutenkin. Tällaisia kokemuksia kun he saivat pikkuhiljaa lisää, voi olla, että he tulevaisuudessa uskaltaisivat olla niitä, jotka kannustavat muita.

9.6 Yhteenveto

Yhteenvetona tältä viikolta päällimmäisenä mielessä on onnistuminen siitä, että sain säilytettyä positiivisen asenteeni uusien tilanteiden edessä. Sain paljon uutta tietoa ja paljon otin myös selvää asioista ja sain tehdä konkreettista työtä. Vähän normaalia väsyneempi päivien jälkeen mutta todella positiivisella mielellä lähdän ensiviikkoon. Välillä tuli olo, että se on loputon suo, kun rupean etsimään oikeanlaista materiaalia jokaiselle oppilaalle yksilöllisiin haasteisiin. Mutta tietoisuus siitä, että lasten kanssa pärjään edelleen omalla työotteellani ja olemalla oma itseni, empaattinen helposti lähestyttävä aikuinen, tulen varmasti oppimaan ja löytämään kaikille hyvät keinot, jotka edistävät jokaisen oppimista. Ja tietenkin tulee varmasti kohtia, että joudun tekemään paljon työtä ottamalla selvää sopivista tukimuodoista,

mutta olen tähän valmis ryhtymään ja halukas samalla ottamaan selvää itselle uusista asioista. Huomasin myös konkreettisesti useaan otteeseen, että aikuisen rauhallisena pysyminen, niin itseni kuin muidenkin, luo rauhallista käytöstä myös oppilaisiin. Tärkeää on, että opettaja odottaa luokan rauhoittuvan ennen kuin antaa ohjeita, jotta luokka ei totu, että on normaalia ohjeistaa metelin päälle (Webster- Stratton 2011, 59.)

Lapsista helposti koetetaan tehdä mahdollisimman keskivertolapsia. Usein ajatellaan, että niiden, jotka ovat aggressiivisia, hitaita tai eivät jaksu keskittyä kunnolla ajatellaan usein, että heitä pitäisi kyetä jollain tavalla muuttamaan. Heillä on iso vaara kokea ulkopuolisuuden tunnetta. Varsinkin pojat jäävät tyttöjä helpommin tähän ryhmään, koska heidän biologinen kypsymisensä on hitaampaa kuin tyttöillä (Fischbein & Österberg 2009, 39). Tästä lasten muuttamisesta olen jo aiemmin keskustellut paljon kollegan kanssa. Ammattilaisina meidän pitäisi nähdä ne asiat, joita voimme vahvistaa lapsissa. Samoin meidän pitäisi pystyä hyväksymään, että lapsen perusolemusta emme kykene muuttamaan, voimme vain toivoa, että lapsi oppii kykenemään toimimaan osana yhteiskuntaa ja koulua, edes jonkinlaiseen laajaan muottiin sopivana yksilönä.

Erityisopettajan täytyy oppisisältöjen lisäksi osata tarkastella ja rakentaa oppimisympäristöä kaikille sopivaksi ja turvallisiksi. Oppimisympäristöön kuuluu niin fyysinen, psyykinen kuin sosiaalinenkin ja pedagoginenkin oppimisympäristö ja kaikkien näiden tuomat haasteet. Toimivan oppimisympäristön luomisessa pitää osata ottaa huomioon oppilaiden osallisuuden, hyvinvoinnin, positiivisen vuorovaikutuksen sekä turvallisuuden edistäminen. Esteettömyys on hyvin laaja käsite, joka pitää sisällään ympäristön, palveluiden, sopivien tilojen ja oikea-aikaisen tiedon saannin viitekehykset. Erityisopettajan työnkuvaan kuuluu myös edistää muiden opettajien tämänkaltaisen inklusiivisen toiminnan huomioon ottamista omassa työssään (Vitka 2021, 100). Tämä on minulle haaste itselle uudessa koulussa aloittaessa, sillä suuri osa ajasta menee tutustuessa oppilaisiin ja heidän haasteisiinsa ja vahvuuksiinsa. Asia on silti hyvä pitää mielessä itsellä, jotta sitä voi tarpeen mukaan pohtia ja kehittää pikkuhiljaa.

10 Viikko 8. Rauhallisuutta itselle ja tutustumista uuteen

Tämän viikon tavoitteina voisin pitää sitä, että saan nähtyä jokaisen luokan minkä kanssa toimin tässä jaksossa. Kuten myös se, että saan kartoitettua lisää sitä kenen lapsen kanssa toimin ja samalla tutustua lapsiin sekä työkavereihin paremmin. Tässä työssä voi antaa vain ajan tehdä tehtävänsä siinä asiassa, että kaikki tulevat tutuiksi, mutta paljon vaikuttaa myös ensikokemus siitä, millaiseksi yhteistyö muodostuu ja miten sitä lähdetään rakentamaan. Mitä enemmän oppii, sitä enemmän ymmärtää kuinka vähän oikeasti vasta tietää

erityispedagogisista menettelytavoista. Joten, tavoitteena on myös osata olla itselleen armollinen, että hiljaa hyvä tulee, silti kuitenkin täytyy uskaltaa kokeilla uusia menetelmiä sekä antaa vinkkejä muille, jos niitä itseltäni kysytään tai tulee itselle mieleen.

10.1 Maanantai 29.11.2021

Tänään heti aamusta selvittelin, miksi minulla ei näy oppilaiden tiedot Wilma-järjestelmässä. Sainkin ne näkymään, kun huomasin asiaa kysyä. Aamun ensimmäisellä tunnilla oli matematiikassa kolmosluokalla kertotauluja ja jakolaskuja. Sain tehdä luokassa töitä sekä yksin erään oppilaan kanssa ja ottaa heti välineitä käyttöön hahmotuksen parantamiseksi lapselle. Kovasti pohdin myös samalla, mitä muita keinoja on lisätä lapselle hahmotuksen ymmärtämistä ja kertotaulujen oppimista. Tämän jälkeen sain myös toisen kolmosluokan matematiikkaan myös. Kanssani tuli neljä oppilasta sekä hetken päästä viides, hän ei kyennyt toimimaan ison ryhmän mukana, koska häiriötekijöitä oli liikaa. Nämä neljä muuta tarvitsivat apua oppimiseen. Ensin tarjosin apuvälineitä myös tälle levottomalle lapselle, kunnes tajusin, että hän osaisi, jos vain saisi fokuksia keskittymisensä tehtäviin. Heti jos poistuimme hänen viereltään, hän ei saanut jatkettua tehtäviensä. Kun mainitsin asiasta tunnin jälkeen opettajalle, hän sanoikin, että joo tällä oppilaalla on ongelmana vain keskittyminen. Jos olisin tiennyt tämän heti tunnin aluksi, olisin voinut käyttää ajan paremmin vain keskittymisen pulmaan enkä tehtävien hahmotuksen ja laskemisen auttamiseen. Toki apuvälineillä hän jaksoi olla paremmin paikallaan ja jaksoi keskittyä tehtäviinsä.

Tänään oli lisäksi yksi oppilas kirjoittamassa suomen kielen ja kirjallisuuden tehtäväänsä. Sama oppilas, joka kutsui itseään häiriköksi. Sijainen hänet heti osoitti minulle tunnin aluksi, koska huomasi, että hän höpötteli omiaan. Hän olikin innoissaan ja sai hommat tehtyä, mutta pedagogisesti joku muu olisi saattanut tarvita kipeämmin apua. Nyt toisaalta muu luokka sai rauhassa tehdä. Olisin ehkä silti halunnut kannustaa häntä rauhoittumaan ja toimimaan luokassa. Mutta tilanne tuli niin yllättäen ja uuden luokan kanssa, että en ehtinyt siinä tilanteessa ajatella kokonaiskuvaa. Tämän tunnin jälkeen kehuin tunnin lopussa paria muuta poikaa, kuinka hienosti ja rauhassa he piirsivät tehtäviensä jälkeen omia graffiti piirroksiaan. Näihin kohtaamisiin olin tyytyväinen. Jo viime viikolla samojen sain lasten kanssa hyvän myönteisen vuorovaikutus ensikokemuksen ja taas se vahvistui.

Aloittelevan erityisopettajan saattaa olla haastavaa ryhtyä kertomaan parannusehdotuksia, jotka ajaisivat oppilaan etua. Rehtorin tuki on erityisopettajalle tärkeää, koska hänelle voi puhua arkaluonteisistakin asioista. (Vitka 2021, 65). Tänään sain keskusteltua erään opettajan kanssa siitä, kuinka koko ryhmän saisi paremmin hallintaansa ja tuntien aloitukset rauhallisemmiksi sekä positiivisella tavalla ohjattua koko ryhmää. Hän otti palautteen todella hienosti vastaan ja sanoikin itse miettineensä samaa. Hänestä tuntuu, että on joutunut

inhottavaan negatiiviseen kehään, kun koko ajan täytyy komentaa ja negatiivisesti ohjeistaa. Kerroin ideoita, kuinka saa hyvällä tavalla ja helpommin huomion ja esimerkiksi sen, että jos jo luokkaan tulo on rauhallinen, ei tarvitse tehdä niin isoa työtä hiljentääkseen luokan.

10.2 Tiistai 30.11.2021

Tänään oli kolmannen luokan äidinkielen tunti. Olin ensin samanaikaisopettajana ja katsoimme käsialaa kirjoituksessa. Sen jälkeen otin erilleen yhden lapsen, jonka kanssa harjoittelimme yleis- ja erisnimiä sekä luetun ymmärtämistä. Jotenkin outoa, että sai keskitettyä ns. vain kognitiiviseen osaamiseen, eikä niinkään käytöksen pulmaan. Nykypäivänä tuntuu, että oppimisen taitojen lisäksi joutuu enemmänkin keskittymään keskittymisen ja olemisen haasteisiin.

Selvitin myös kollegalta oppilashuollollisiin palaveriini tulevia materiaaleja, joita pääsen täyttämään, kun jo pikapuoliin tulee palaveria ajankohtaiseksi. Sain myös tehtäväkseni kartoittaa pedagogisten tiimien sopivia ajankohtia opettajilta. Ne olisi hyvä saada loppuvuoteen mennessä käytyä. Laitoin samaan viestiin vihdoin myös lukujärjestykseni opettajille, jotta he osaavat varautua millä tunneilla, olen heidän apunaan.

Erään neljännen luokan oppilaiden kanssa tein luetun ymmärtämisen testin. Otin luokasta viisi oppilasta tekemään kanssani testiä. Ja toinen erityisopettaja antoi lennosta lpadeja, jotta valmiit saavat harjoitella niillä esimerkiksi oman kirjan tekoa esim. Jouduin kysymään tarkennukseksi, mitä ohjelmia ovat käyttäneet. Minulla ei niin äkkiseltään tullut mieleen mitään. Näitä tilanteita tulee paljon, kun joutuu ottamaan selvää ja kyselemään mitä asiakirjoja tarvitsen. kuinka kaikki erilaiset älytaulut toimivat, mitä materiaalia ja kartoituksia teen kenekin kanssa ja samalla tutustua lapsiin ja heidän haasteisiinsa ja vuorovaikutustapoihinsa sekä erilaisiin persoonallisuuksiin. Lisäksi erilaisten opettajien erilaisiin tapoihin olla ja toimia ja yleiset hallinnolliset asiat siihen päälle. Tuntuu, että kauheasti kaikkea uutta ihan koko ajan, mutta olen vielä saanut pidettyä oman positiivisen asenteeni ja lasten hyvästä kohtaamisesta saan lisää energiaa jatkaa samalla tavalla toimimista. Ajan kanssa varmasti opin kaikki uudet asiat ja muistettavat ja tiedettävät asiat.

Tänään oli vielä toisen kolmannen luokan yleis- ja erisnimen opettelua pienessä ryhmässä. Tässä sai taas käyttää kaiken positiivisen kannustamisen ja kehu opit itseltä, jotta kaikki neljä malttoivat keskittyä hyvällä tavalla tehtäviin. Otin kiinni lasten lempiaiheista peleistä ja herkuista ja asioista, ja sitä kautta harjoittelimme mitkä alkavat isolla ja mitkä pienellä kirjaimella. He innostuivat kovasti keksimään erilaisia asioita. Tänään oli lopuksi myös kolmannen luokan solujen pikapalaveri sekä sen jälkeen oppilashuoltoryhmän palaveri. Näiden jälkeen kävin yhden opettajan kanssa keskustelemassa huomisista tunteista.

10.3 Keskiviikko 1.12.2021- Perjantai 3.12.2021

Nämä päivät menivät kotona. Olen silti tehnyt töitä sen verran kuin olen ehtinyt. Tutustunut lasten tietoihin, varsinkin tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden. Olen kirjannut niitä itseleni ylös, jotta saisin nopeasti töissä katsottua, kenelle oli tarkoitus suunnitella minkäkin tasoista tukea. Samalla olen laittanut sähköpostia ja Wilma-viestiä opettajille, joiden kanssa työskentelen. Näihin on kulunut aika paljon aikaa, mutta helpottaa paljon ensiviikon töitä oppilaiden parissa.

10.4 Yhteenveto

Erityisopettajien tärkeä taito on oppilaiden kohtaamisen taito ja kuinka olla hyvässä vuorovaikutuksessa heidän kanssaan. Kaikki tarvitsevat arvostusta, myös haastava oppilas. Myönteinen minäkäsitys muodostuu kannustavalla palautteella (Vitka 2021, 60). Vaikka opettajaa painaa oppimissuunnitelma velvollisuuksineen, täytyisi jaksaa nähdä vaivaa positiivisen ilmapiirin luomiseen luokkaan, joka olisi hyväksyvä ja yhteisöllinen sekä toisia kannustava. Huomion pitäisi keskittyä siihen, mikä kussakin oppilaassa on hyvää (Leskisenoja & Sandberg 2019, 21-24).

Maanatain oppilaaseen liittyen, kenet sijainen ohjeisti tekemään minun kanssani tehtäviä. Olisin halunnut jatkaa panostamista hyvään palautteeseen, jos hänet olisi saanut kannustamalla keskittymään luokassa. Varsinkin kun nyt puuttui hänen kaverinsa, jonka kanssa touhu usein menee vallattomaksi. Toivoisin myönteisempää suhtautumistapaa oppilaiden kohtaamiseen myös muilta aikuisilta. Ymmärrän, että voi olla väsynyt työhönsä, mutta mitä enemmän itse olen perehtynyt positiiviseen pedagogiikkaan, näen ehkä asioita eri tavalla. Tai ajattelen niistä lähtökohtaisesti eri tavoin. En enää ajattele lapsien haasteita ongelmina vaan asioina, joissa he tarvitsevat apua ja tukea pärjätäkseen helpommin tässä yhteiskunnassa tasavertaisena jäsenenä. Tällä alalla huomaa usein, että voivotellaan ja jollain tasolla koko ajan kauhistellaan kuinka vaikeaa ja rankkaa on jokin asia. Asiat eivät sillä muutu ainakaan helpommin kestettäviksi. Tämä ei tarkoita sitä, että suhtautuisin asioihin välinpitämättömästi, vaan näen lapset valloittavina yksilöinä kaikkine piirteineen, niin heidän haastavat kuin voimaa antavat puolensa.

Aloittelevan erityisopettajan saattaa olla haastavaa ryhtyä kertomaan parannusehdotuksia, jotka ajaisivat oppilaan etua. Rehtorin tuki on erityisopettajalle tärkeää, koska hänelle voi puhua arkaluonteisistakin asioista. (Vitka 2021, 65). Tämä liittyy maanantaina käymääni keskusteluun opettajan kanssa luokkarauhasta ja rauhassa luokkaan tulemisesta. Hän oli hyvin vastaanottavainen kaikille ehdotuksille, niin oli helppo mennä pohtimaan yhdessä parannusta kuvioihin.

Nuorten opiskelu voi parhaillaan olla innostavaa ja kiinnostavaa, kun se suuntautuu heidän mielenkiinnon kohteisiinsa ja kokemus maailmaansa. Luovuuden ja kekseliäisyyden yhdistäminen koulupäiviin tekee niistä inspiroivia ja mielekkäitä niin oppijoille kuin opettajille (Leskisenoja & Sandberg 2019, 23). Tiistain kolmannen luokan pienryhmän yleis- ja erisnimien harjoittelu hetkestä tuli hyvin innostava. Jokainen keksi itselle mieluisia asioita, joita yhdessä pohdittiin. Pohdittavana oli, alkaako isolla vai pienellä kirjaimella, kuten Fortnite, Fazer, venäjän kieli.

Pätevyyteen liittyy kyky pärjätä tässä elämässä ja arjessa. Pätevyyteen liittyy paljon muuta kuin vain kouluosaaminen. Pätevyyttä voi osoittaa monella tavalla, niin emotionaalisesti, akateemisesti, sosiaalisesti kuin myös ammatillisesti. Emotionaalinen pätevyys tarkoittaa kykyä hallita ja säädellä omia tunnistettuja tunteitaan. Sosiaaliseen pätevyyteen liittyy kyky tietää, miten erilaisissa tilanteissa toimitaan (Leskisenoja & Sandberg 2019, 56-58). Olen paljon miettinyt omaa pätevyyyttäni ja sitä pystynkö tarjoamaan tarpeeksi pedagogista apua lapsille uudessa työssäni. Sosiaalista ja emotionaalista lasten pätevyyden vahvistamista tiedän pystyväni tarjoamaan. Akateemista pärjäämistä koetan parhaani mukaan heille tarjota, ja otan selvää kaikesta mahdollisesta, jotta saan heille parhaat mahdolliset avut oppia uusia taitoja. Isoin mietinnän aihe uudessa työnkuvassani on osaanko etsiä oikeat testit ja seulat, millä selvitän mitä kognitiivisten kykyjen harjoittamisen apua heille tarjoan. Ja minkälaisia lisätehtäviä etsin. Olen kyllä pärjännyt tähän asti mielestäni hyvin, ja koko ajan opin lisää. Pitää vain itse luottaa ja uskoa omiin kykyihin eikä lannistua, jos jokin asia tuntuu hankalalta vaan ottaa selvää ja kysyä kokeneemilta apua.

Nuorten täytyy saada kokemus, että myötätuntoinen toiminta kannattaa. Se edistää mm. kognitiivistakin suoriutumista ja merkityksellisuuden kokemuksia. Koulussa on tärkeä käyttää aikaa myötätunto- ja empatia taitojen harjoittamiseen (Leskisenoja & Sandberg 2019, 134). Uskon, että näitä taitoja saan arjen oppituntien seassa opetettua ja vahvistettua lapsilla, jotta he ovat vastaanottavaisempia myös uusien kognitiivisten taitojen oppimiseen.

11 Viikko 9. Innokkuutta ja positiivisia suhteita luoden

Tälle viikolle asetan tavoitteiksi ehtiä luomaan positiivista suhdetta lapsiin ja saada onnistuneita kokemuksia pienryhmä- ja yksilötunneista. Lisäksi minulla on MAPA-koulutus ja Ihmeelliset vuodet koulutus, joten koululla ole päiviä ei tule kuin kaksi.

11.1 Tiistai 7.12.2021

Eilen oli itsenäisyyspäivä eli vapaapäivä. Tänään minulla oli MAPA-koulutus. Se on kiinnipitotapoihin liittyvä koulutus, joka on ikävä kyllä tällä alalla nykypäivänä kovin tarpeellinen. Tulee usein tilanteita, joissa joutuu pohtimaan omaa käytöstä suhteessa oppilaisiin, jotta

tilanne ei eskaloituisi kiinnipitoon asti. Usein ennakkoinnilla ja empaattisella, mutta jämakällä asenteella saadaan estettyä kiinnipitoon asti menevät tilanteet. Kuitenkin jos oppilas ei rauhoitu ja on vaaraksi itselleen tai muille, aikuisten on turvattava tilanne. Tämän takia on hyvä, että tämän kaltaisia tilanteita harjoitellaan ja käydään koulutuksissa läpi, jotta kaikilla olisi lainmukaiset yhtäläiset tavat toimia oikein. Koulutus oli oikein mielenkiintoinen ja antoisa. Koronasta huolimatta pystyimme näkemään livenä, koska se on edellytys, että tämän koulutuksen voi käydä loppuun asti.

11.2 Keskiviikko 8.12.2021

Tänään taas olin pitkästä aikaa työpaikalla. Asiat rupesivat sujumaan heti omalla painollaan. Valvoin pienen porukan kolmannen luokan ympäristöopin testiä ja se lähti sujumaan kivasti, kun sai oppilaat rauhoittumaan hyvillä mielin kokeiden ääreen. Kokeessa sai muutaman kerran käyttää kehu- ja motivointikeinoja, jotta kaikki saivat kokeen tehtyä omien parhaiden kykensä mukaan. Tämän jälkeen oli neljännen luokan äidinkielen tunti, jossa otin pienen porukan tekemään matematiikkaa kanssani, tämä oli rauhallinen hetki, koska ei ollut niin rauhatomia lapsia kuin muuten. Seuraavaksi oli kolmannen luokan äidinkieltä ja tarinan kirjoitusta. Tähän oppilaat eivät meinanneet millään rauhoittua, koska oli niin lavea tehtävän anto. Kehuin ja tsemppasin paljon oppilaita, että he keksisivät tarinaansa eteenpäin ja tämä auttoi jokaista saamaan edes jonkin verran tehtyä. Viimeisenä tuntina oli kolmannen luokan suomen kielen ja kirjallisuuden tunti. Tämä oli jotenkin hyvin levoton tunti, saimme kuitenkin luettua ääneen vuorotellen ja lisäksi saimme aikaan hyvän keskustelun peloista. Tässä työssä, kun minulla on usein pienryhmä ja he saavat nopeammin tehtyä, koska saavat apua nopeammin, on haasteena keksiä mielekästä tekemistä ensimmäisinä valmiina oleville, jotta kaikki saavat rauhan tehdä tehtävät loppuun saakka. Tässä työssä en ole vielä ehtinyt miettiä näitä lisätekemisiä tunnin loppuun, koska koko ajan tulee uutta tietoa ja kauhealla vauhdilla joutuu hypäämään toimintaan mukaan uuden työn alkaessa. Joten joudun usein muistuttamaan itseleni, että kaikkea ei voi osata heti ja lapsiin tutustuminen ja hyvän pohjan luominen yhteistyölle on pääasiassa. Olen kuitenkin paljon perehtynyt kaikkien lasten haasteisiin, mutta ottaa aikansa saada yhdistettyä jokaisen oppilaan yksilölliset vahvuudet, haasteet, temperamentit ja luonteet kokonaisuuksiksi kiireisessä arjessa. Iltapäivällä oli yhteissuunnittelu-aikaa, joka meni juoksevien asioiden hoitamiseen.

11.3 Torstai 9.12.2021

Tänään oli Ihmeelliset vuodet -koulutus. Näistä koulutuksista pidän paljon, sillä ne pohjautuvat positiivisuuteen ja hyvän huomaamiseen lapsissa. Saa kunnolla analysoida ja miettiä vaihtoehtoisia tapoja toimia lasten kanssa. Ennakointia, positiivisten suhteiden luomista, kaikkien lasten kannattelua ja jokaisen vahvuuksien nostamista. Osittain koulutus on hyvin amerikkalaistyylinen, mutta siinä on paljon asioita, joita monien ammattilasten kannattasi pohtia

omassa työssään. Tämä lisäisi monen omaa työhyvinvointia, kun keskittyisi lapsissa hyvään, eikä pelkästään siihen mikä ei onnistu. Tämä ei tietenkään tarkoita sitä, että haastavat asiat pyyhkäistäisiin maton alle olemattomiin, vaan sitä että miten asiat ja ohjeet esitetään ja mitä käytöstä vahvistetaan ja kannatellaan. Näitä asioita olisi hyvä pohtia työyhteisöissä useammin. Jotta jokainen jaksaisi nähdä lapset ihanina valloittavina yksilöinä, joilla on omia haasteita mutta yhdessä niistä autetaan eteenpäin. Jokaiseen meitä aikuisia häiritsevään käytökseen on syynsä ja yleensä lapsi ei tahallaan halua olla hankala ja vaikea, vaan hän ei osaa muuta tapaa toimia.

11.4 Perjantai 10.12.2021

Aamulla ensimmäinen tunti oli neljännen luokan matematiikkaa. Otin pienen porukan kanssani tekemään tehtäviä. Sain opettaa ihan uuden osa-alueen. Ensin piti saada lapset rauhoittumaan tekemään tehtäviä, sen jälkeen piti itse opiskella pikaisesti, miten tämän aiheen opetetaan. Tässä asiassa joudun tsemppaamaan ja yrittämään ehtiä pyytämään viikoksi etukäteen tietoa, mitä asioita tunneilla käydään läpi. Näin voin edes yrittää miettiä havainnollisempia tapoja opettaa ja antaa tukea. Toki jo se, että oppilas pääsee pienryhmään tekemään, auttaa oppilaita lähtökohtaisesti paljon. Niitä oppilaita, jotka tulevat kanssani ja niitä ketkä saavat työrauhaa luokassa, koska osa on minun kanssani. Yksi oppilas oli kovin väsynyt, hän sai tehtyä vaadittavat tehtävät mutta ei enempää. Toki se oli jo hyvin. Jututin häntä paremmin väsymyksen syistä ja samalla hän kertoi, että harrastaa paljon ja on tullut kipuja, jotka haittaavat. Juttelimme hetken ja hän oli selvästi yhteistyökykyisempi. Hän koki myös suurta vääryyttä, kun ei saanut kaveriansa mukaan tekemään tehtäviä, että aina muut saavat. Lupasin keskustella opettajan kanssa hänen kokemastaan vääryydestä, vaikka tiesin että tätä he varmasti yrittävät usein. Opettaja kertoikin, että ovat uutena juttuna keksinnöt tämän, että aina muka muita suositaan ja he ovat myös saneet paljon tehdä yhdessä. Lasta auttoi jo se, että pääsi sanoittamaan ja kuuntelin häntä.

Seuraavalla tunnilla en paljoa ehtinyt tehdä oppilaiden kanssa. Mutta kolmannella tunnilla pääsin tekemään vain yhden neljännen luokan oppilaan kanssa tehtäviä. Hän oli kovin motivoitunut ja haasteet ovat lähinnä kognitiivisia ei ollenkaan käytökseen liittyviä, joten tunti oli itsellenikin jotenkin kovin rauhoittava ja tuntui, että sai oikeasti keskittyttyä oppilaan haasteisiin ja auttamiseen. Parasta oli jälleenpäin, kun hänen opettajansa halusi vielä erikseen sanoa minulle, kuinka oli kysynyt pojalta ajatuksia tunnistamme. Opettaja on pitkän uran tehnyt ja se vielä tuntui erityisen hyvältä, koska hän oli kovin tyytyväinen onnistumiseeni lapsen kanssa. Lapsi oli siis sanonut harkitun vastauksensa, että tykkäsi kovasti ja erilaisella tavalla hyvä tunti. Tämä jotenkin jäi päällimmäisenä fiiliksenä päivästä mieleeni, vaikka aamulla tuntui hankalalta ensimmäisen tunnin jälkeen, että opinko ikinä kunnolla opettamaan.

Viimeisellä tunnilla oli kolmannen luokan äidinkieltä ja sain taas pienen porukan mukaani. He Alun vauhdikkuuden jälkeen he saivat aloitettua tehtävien teon. Auttelin lapsia tehtävissä ja samalla jo juttelimme viikonlopusta, koska perjantain viimeinen tunti on tunnetusti haastava. Jokainen kertoili viikonlopun suunnitelmistaan itselleen tarpeellisella tavalla. Yksi tyttö sanoi ihanasti, että täällä on kyllä paljon kivampi tehdä tehtäviä kuin koskaan tuolla luokassa. Se tuntui tietenkin hyvältä, ja lapset oikeasti saivat hyvin tehtyä tehtäviä eikä vain höpöteltty. Mutta kiinnostuneella asenteella kuuntelin jokaista ja kysyin pari lisäkysymystä, jotta heille oikeasti tulee tunne, että minua kiinnostaa. Päivän lopuksi vielä kollegan kanssa juttelimme lapsista ja tuntumasta yleensä. Samoin päivään kuului paljon kirjauksia siitä, mitä olen tehnyt lasten kanssa.

11.5 Yhteenveto

Tästä viikosta jäi pääasiassa hyvät fiilikset. Tiedän mikä onnistui ja missä on parannettavan varaa. Sain vetää niin yksilö- kuin ryhmätunteja ja opin paljon uutta. Koulutukset olivat todella mielenkiintoisia ja sai taas ajattelemaan asioita eri näkökulmista. Tuntuu, että kyllä tämä tästä, kun annan ajan kulua ja opin koko ajan lisää. Haluni oppia ja onnistua varmasti auttaa jaksamaan ja kun osaan iloita niistä hetkistä, jotka menevät hyvin, enkä jää liikaa surkuttelemaan tilanteita, joiden olisin toivonut menevän paremmin. Se mihin keskittää ajatuksensa, yleensä vahvistuu ja voimistuu. Sisäinen puhe on ihmiselle tärkeää ja sitä haluan opettaa myös lapsille sanoittamalla heille ääneen, että he pärjäävät ja ovat hyviä juuri tuolloisena ja oppivat kyllä ajallaan uudet ja vaikeatkin asiat.

Haasteellisia oppilaita kannattaa ja tarvitsee kehua useammin, jotta he oppivat pikkuhiljaa pala palalta uuden käyttäytymistavan. Opettajan on hyvä myös kehua oppimiskäyttäytymisen lisäksi persoonallisuuden muitakin puolia kuten huomaavaisuutta muita kohtaan, ystävällisyyttä tai luovuutta (Webster-Stratton 2011, 82-83). Itse huomaan usein kohdistavani huomioni oppilaiden erilaisiin hyviin tapoihin ja positiivisiin tekemisiin.

Positiivinen pedagogiikka ja nuorten hyvinvointi kirjassa (Leskisenoja, Sandberg 2019, 170-171) eräs opettaja kertoo, kuinka itse opiskeli ja tunsu ettei saanut mitään aikaiseksi ja kaikki takkusi. Hän ymmärsi, että oli aiemmin vain kaatanut tietoa oppilaille mutta empatia puuttui kokonaan. Tämän hän oivalsi siitä, koska hänen oma opettajansa lähetti hänelle pitkiä kannustavia viestejä eikä vain kysellyt tehtävien perään. Oppilaille pitäisi siis saada tunne, että kouluun on merkityksellistä tulla ja että jokaista heitä odotetaan paikalle. Välittämisestä ja kannustamisesta tuli hänen työnsä tärkeämpiä välimerkkejä. Välimerkeillä hän tarkoitti esim. niitä asioita, joilla hän toivotti oppilaat tervetulleeksi ja halusi tutustua heihin (Leskisenoja, Sandberg 2019, 170-171). Tämä näkyy myös omassa työtavassani huomata oppilaat yksilöinä ja olla kiinnostunut heidän asioistaan, kuten harrastuksista ja viikonlopun kuulumisista, jos he ovat niitä itse halukkaita kertomaan.

Aikuisten tehtävä on etsiä lasten vahvuudet, sillä jokaisella lapsella sellaisia on. Niitä voi löytää havainnoimalla, kun seuraa lapsen tekemisiä. Samoin osoittamalla ja nimeämällä ääneen lapsen hyviä tekoja. Kertomalla missä vahvuus voi olla hyödyksi ja antamalla positiivista palautetta käytöksestä (Trogen 2020, 129). Itse olen niin paljon saanut perehtyä tämän syksyn aikana ja aikaisempina vuosina positiiviseen pedagogiikkaan, että tämä lasten vahvuuksien huomaaminen käy nykyään entistä helpommin. Usein sekä uusiin lapsiin tutustuessakin että tut-tujen kanssa työskennellessä ajatukseni on jatkuvasti siinä mikä on kenenkin lapsen vahvuus ja kuinka voin auttaa niitä tukemaan tai etsimään.

12 Viikko 10. Omien vahvuuksien pohdinta

Viimeiselle viikolle asetan tavoitteiksi miettiä koko opinnäytetyö matkaani ja mitä teen nykyään toisin kuin aivan alussa. Mitä olen oppinut ja mitkä ovat omat vahvuuteni töissä. Koetan myös keskittyä asioiden niihin puoliin, että opin kyllä ja koko ajan saan lisää uutta tietoa. Ja samalla havainnoida tiedostetusti kuinka huomaan hyvän lapsissa.

12.1 Maanantai 13.12.2021

Aamun tunnilla oli matematiikkaa kolmannen luokan oppilaiden kanssa. Sain muutaman oppilaan kanssani luokkaan tekemään koetta. Otin apuvälineitä mukaan ja tunti sujui todella hyvin. Vaikka kaikki eivät saaneet kokonaan tehtyä. Sen jälkeen neljännen luokan kanssa harjoittelimme tulevaan matematiikan kokeeseen. Sain vahvistettua oppilaiden käsitystä itsestään oppijoina antamalla paljon hyvää palautetta, kun he ymmärsivät ja huomasivat osavansa. Erään oppilaan kanssa keskustelin samalla jaksamisesta ja arjen sujuvuudesta, koska huomasin hänen olevan hyvin väsynyt viikonlopun jäljiltä. Tämän jälkeen oli kolmannen luokan suomen kieli ja kirjallisuus tunti ja se sujui hyvin. Osa lapsista tarvitsi paljon positiivista rajojen vetämistä. Viimeisellä tunnilla vielä oli neljännen luokan suomen kieltä ja kirjallisuutta, jolloin kävimme luetun ymmärtämistä läpi. Osa tarvitsi enemmän kannattelua kuin toiset, jotta jaksoivat koko tunnin ajan. Tunnin jälkeen sama lapsi kenen kanssa aamulla keskustelin jaksamisesta, tuli kanssani vielä tekemään tunnilla tehdyn tehtävän, koska ei saanut tunnilla aikaiseksi isossa ryhmässä tehtyä kunnolla. Sain hyvän tilaisuuden samalla luoda hyvää positiivista luottamussuhdetta kyseiseen lapseen ja olen tästä hyvin tyytyväinen.

12.2 Tiistai 14.12.2021

Tänään olin yhteisopettajana ensin kolmannen luokan joulutarinan kirjoitustunnilla ja sen jälkeen vedin neljännen luokan joulusanojen etsintä ja joulutarinan kirjoitustunnin, koska opettajalle tuli yhtäkkisiä selvittelyjä yhden oppilaan asioihin liittyen. Tämän jälkeen sain oman pienen porukan kolmannen luokan äidinkielen tunnille, verbejä harjoittelemaan. Eräs oppilas oli hyvin häiriöherkkä ja hänen oli vaikea keskittyä tunnilla. Jouduin käyttämään paljon

taitoja, että sain häntä kannateltua jaksamaan tunnin läpi. Tänään keskustelin myös paljon erityisopettajakollegan kanssa eri testausmenetelmien käytöstä oppilaiden taitoja mitatessa.

12.3 Keskiviikko 15.12.2021

Tänään oli kolmannen luokan suomen kielen ja kirjallisuudentunti. Minulla oli pieni porukka, jonka kanssa harjoittelimme. Panostin paljon tietoisesti positiivisen pedagogiikan keinoihin, jotta sain kaikki uskaltamaan osallistumaan vastaamaan ja tekemään tehtäviä. Kannustamalla se onnistui hienosti. Sen jälkeen piti olla pedagoginen palaveri, mutta eräässä luokassa olleen haastavan tilanteen takia se peruuntui. Tänään oli myös yhteissuunnittelu-aikaa, jonka käytin sekä kolmosten, että nelosten opettajien kanssa osin yhteiseen suunnitteluun ja osin lapsista keskusteluun. Mietimme myös yhteisiä käytänteitä, joilla saadaan tunnetaitoja opetettua ja harjoiteltua. Varsinkin haastavasti käyttäytyvien lasten kanssa, joille tunnetaidot ovat hyvin vaikea ja vieras käsite, olisi tärkeä mielenkiinnon kohteiden kautta käydä tunteita läpi ja sanoittaa niitä.

12.4 Torstai 16.12.2021

Tänään aamulla minulla oli suunnittelu-aikaa ennen varsinaisia opetustunteja. Käytin sen keskustelemalla erään erityisopettaja kollegan kanssa käytännön asioista. Lisäksi sain käytyä läpi materiaaleja, joita tarvitsen työssäni. Keskustelin myös puhelimesta erään huoltajan kanssa, joka soitti huolestaan oman lapsensa matematiikan haasteisiin liittyen. Tämä oli mielestäni kovin antoisa keskustelu ja uskon että saimme hyvän alun yhteistyölle.

Opetustunneilla oli ensin pienluokan kaksi oppilasta ja teimme joulutarinaa koneella yhdessä. Suurelta osin sain tsemppata toista ja kehua toista, kuinka hän jaksoi kannustaa toveriaan tekemään kunnolla. Saimme myös käytyä vähän tunnetaitoja läpi tubettajien kasvonilmeiden avulla. Etsimme heidän tarinaansa kuvaa, mutta rupesin samalla kyselemään heiltä mitä mieltä he ovat siitä, mikä tunne saattaa olla missäkin kuvassa tubettajilla. Sain mielestäni vahvistettua positiivista vuorovaikutussuhdetta heihin.

Tämän jälkeen olin menossa pitämään erästä tuntia ja siinä muutama lapsi toiselta luokalta riehaantui sen verran, että näin parhaaksi jäädä seuraamaan tilannetta, jos opettajat tarvitsivat lisäapua. Sain opettajalle, jonka tunnille olin menossa, että tulen hetken päästä ja hän ymmärsi kyllä, kun näki tilanteen. Hetken päästä pääsinkin hänen tunnilleen ja luetutin yhtä lasta lukemissujuvuuden harjoittamiseksi. Sen jälkeen oli vielä toinen pienluokan tunti. Olin ollut heidän kanssaan jo aamun tunnin, joka auttoi siinä, että tällä tunnilla he olivat hyvin vastaanottavaisia ohjeisiini. Toinen jopa jo aiemmin yhdessä välissä kysyi, tulenko vielä heidän kanssaan tänään.

12.5 Perjantai 17.12.2021

Aamulla heti oli neljännen luokan matematiikan kokeen valvontaa pienelle porukalle. Erästä oppilasta jouduin tsemppaamaan kovasti, jotta hän sai tehtyä edes jonkin verran kokeesta. Annoin lasten myös lopuksi värittää älytaululle, josta he olivat hyvin innoissaan. Sen jälkeen oli yksi pedagoginen tiimi.

Neljännen luokan erään oppilaan otin yksin tekemään äidinkielen virkekirjoitusta. Hän tuli mielellään, koska oli aiemmin ollut kanssani jo ja tiesi, että harjoittelisimme kivoja asioita ja meillä oli hyvin toimiva vuorovaikutus. Hän kysyi, arvaanko paljonko hän antaa opettajalleen pisteitä yhdestä viiteen asteikolla. Hän sanoi, että puolitoista, koska ope huutaa aika lailla välillä ja antaa liikaa läksyjä ja suosii tyttöjä. Minulle hän antoi kuulemma 3 ja puoli, koska hänestä tuntui tällä hetkellä siltä ja se oli kuulemma hyvä numero, hän vielä tarkensi. Tämä tuntui hyvältä itsestäni kuulla, koska olen tietoisesti panostanut siihen, että oppilaille on olo, että he voivat olla omia itsejään ja saavat kannustusta ja läsnäoloa. Kerkesin vielä auttamaan yhtä kolmannen luokan tyttöä tekemään joulurunoa. Hän ihan itki, koska se tuntui niin hankalalta, mutta systemaattisesti kumosin hänen väitteitensä omasta huonoudestaan ja saimme kuin saimme yhden rimmaavan virkkeen aikaiseksi. Hän on ollut kovin torjuva ja jopa vihamielisen tuntuinen aikuisia ja tarjottua apua kohtaan. Mutta kun vein tilannetta lempeästi sanoittaen eteenpäin enkä luovuttanut, hän katsoi minua lopuksi silmiin ja tuntui kuin hänen suojamuurinsa olisi laskenut kokonaan ja hänen äänen sävynsä ja olemuksensa muuttui ja hän uskoi, kun sanoin, että tämä riittää ja sinä olit todella hyvä keksimään. Eikä se haittaa mitään, että runoa ei saanut pidemmäksi, ei aina voi saada keksittyä, vaikka kuinka haluaisi. Uskon, että ensi kerralla kohdatessamme hän on nopeammin vastaanottavaisempi ohjeilleni.

Vielä päivän lopuksi oli yhden luokan pedagoginen tiimi. Siinä opettaja sanoi, että yksi oppilas oli muutaman viikon aikana rohkaistunut kovasti viittaamaan ja pyytämään apua. Sanoin, että kun hän oli minulla pienen ryhmän mukana, olen kannustanut hurjasti kaikkia osallistumaan. Samoin rohkaissut siihen, että he auttaisivat toisiaan ja kohtelisivat kauniisti muita. Uskon tämän käytöksen siirtyneen isoon ryhmään ja auttavan siellä osallistumista ja avun pyytämistä, kun on saanut käsityksen, että sitä ei tarvitse häpeillä. Tämän jälkeen jäin vielä kertomaan rehtorille havainnostani, kuinka minusta tuntui, että yksi opettaja toimi hiukan kyseenalaisesti ja olisiko tämä oikein. Asia oli pyörinyt mielessäni, joten ajattelin että pakko ottaa puheeksi. Yhtä lailla kerroin rehtorille paljon positiivista palautetta kollegoista.

12.6 Yhteenveto

Tällä viikolla olen mielestäni saanut sisäistettyä ja jäsenneltyä uuden työn teoriapohjaa itselleni. Olen myös vahvistunut ryhmävetäjän roolissa ja uskallan tuoda mielipiteeni paremmin esille. Varsinkin sen suhteen kuinka lapsia kannattaisi jaksaa positiivisen kautta vahvistaa. Olen onnistunut monessa kohtaa tietoisesti toimimaan sen mukaan, että johdonmukaisella

tavalla toimin positiivisella otteella lasten kanssa. Sain aivan ihanaa palautetta yhdeltä opettajalta, kenet näin kaksi vuotta sitten koronan alettua. Hän muisti minut ja ammattimaisen ja läsnä olevan tapani kohdata lapsia. Vaikkakin ehdimme toimia yhdessä vain muutamia päiviä. Pidin aina häntä myös kovin lämpimänä ja helposti lähestyttävänä ihmisenä ja siksi hänen sanansa merkitsi itselleni todella paljon. Oli ihana siis kuulla tämä palaute häneltä. Hän vielä painotti, että tässä työssä ei kannata välittää, vaikka joku kyseenalaistaisi epäpätevyytteni paperilla. Mitkään maisterin paperit eivät anna sitä, miten ihanasti ihmisenä kohtaan lapsia.

Myös erään lapsen palaute siitä, minkä numeron hän antaisi minulle tuntui hyvältä. Siitä tiedän, että hänellä on olo, että olen kohdannut hänet aidosti. Samoin sen erään tytön silmiin katsominen ja suojamuurien laskeminen oli osoitus, että johdonmukaisella systemaattisella tavalla saa tuloksia aikaan vuorovaikutussuhteen luomisessa.

Rehtorille kertominen erään opettajan tavasta kohdella lapsia mietityttää minua edelleen, vaikka tiedän tehneeni oikein. Opettaja voi olla liian kuormittunut ja väsynyt, niin ettei enää pysty muuhun tapaan toimia. Toisaalta koen vahvasti, että jonkun on nämä vietävä eteenpäin, ennen kuin tilanne pääsee kärjistymään enää yhtään pahemmin. Sain tähän myös tukea eräältä kollegalta.

Myös vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö ja merkintöjen laittaminen oppilaiden tuntityöskentelystä on tällä viikolla toiminut mielestäni upean myönteisellä tavalla. Sen painotan itselleni vielä, että älä lupaa vanhemmille mitään, ennen kuin olet jutellut asiasta heidän oman opettajansa kanssa. Ettei tule väärinymmärryksiä tai turhia lupauksia ja olet kuullut molempien osapuolten mielipiteen. Näin ei onneksi ole käynyt, mutta jos olisin vähänkään eritavoin asettanut sanani huoltajalle niin olisi ollut ikävä selitellä jälkikäteen, miksi en teekään niin kuin olisin luvannut.

13 Loppuyhteenveto ja pohdintaa

Tämän opinnäytetyön tekemisen aikana olen ainakin vahvistunut vastuullisuuden ja vastuunottamisen ottamisesta tekemästäni työstä ja tekemistäni päätöksistä töissä. En vain tee sen mukaan, mitä joku muu on suunnitellut, vaan varsinkin uudessa toimenkuvassani saan itse suunnitella paljon. Olen oppinut myös pedagogiikasta paljon. Samoin luki- ja hahmotusvaikeuksien haasteista ja siitä, kuinka ne voivat vaikuttaa käytökseen lapsilla, tunne-elämän haasteiden lisäksi.

Olen oppinut toimimaan entistä vahvemmin ja johdonmukaisemmin juuri positiivisen pedagogiikan menetelmiä käyttäen. Olen oppinut reflektomaan paljon omaa osaamistani, niin onnistumisia kuin haasteita. Lisäksi olen vaihtanut paljon ajatuksia kollegoiden kanssa ja miettinyt alan eettisiä periaatteita ja käytäntöjä lukuisissa eri asiayhteyksissä, kuten oppimisen ja

käytöksen haasteissa oppilailla, kiusaamistapauksissa sekä opettajien eri tavoissa tehdä tätä työtä ja oman itsensä kehittämisessä.

Aloittaessani opinnäytetyötäni, ajattelin osaavani aika pitkälti toimia positiivisen pedagogiikan keinoin, onhan perusluonteeni aina ollut kovin positiivinen ja myönteinen. Kumminkin viikkojen kuluessa oivalsin, että mitä enemmän perehdyin positiivisen pedagogiikan teoriapohjaan ja viitekehykseen sekä pohdin sen vaikutuksia työntekoon, koko ajan enemmän ja enemmän pystyn työssäni sitä johdonmukaisesti hyödyntämään. Kirjallisuus on auttanut tämän tietoperustan laajentamisessa paljon. Se on myös auttanut ymmärtämään mikä on punainen lanka positiivisessa pedagogiikassa ja kasvatuksessa. Samoin ihmeelliset vuodet koulutus, joka on vähän vahingossa kulkenut taustalla, on auttanut laajentamaan näkökulmia. Se on antanut mahdollisuuden pilkkoa positiivisen vahvistamisen osasia ihan pienen pieniin osiin ja pohtimaan niiden syitä positiivisen kasvatuksen ja vuorovaikutuksen taustalla.

Tämän prosessin aikana olen mielestäni kehittynyt oman sisäisen puheen myönteisyyden lisäämisessä ja oppinut myös vahvistamaan systemaattisesti lasten omaa sisäistä puhettaan myönteiseen suuntaan. Tämä on lisännyt hurjasti omaa työmotivaatiota ja työssä jaksamista. Olen myös oppinut seisomaan vahvemmin sen takana, että positiivisuus ja aito läsnäolo ovat avain lasten kanssa toimimiseen kunnioittavasti ja saada tätä kautta myös heiltä kunnioitusta. Nyt minulla on teoreettista perustaa toimia positiivisuuden keinoin lasten ja nuorten kanssa ja saada positiivisuudesta paljon enemmän irti kuin vain sen, että se tuntuu oikealta tavalta toimia. Itselläni ei tee mieli edes koittaa korottaa ääntäni lapsille töissä, enemmänkin tuntuu pahalta, kun näen monen edelleen tekevän niin lasten käyttäytyessä haastavasti. Itselläni näissä tilanteissa tulee vain heti mieleen ajatuksia, joilla voisin auttaa oppilasta pääsemään vaikeiden tunteiden yli. Toki ymmärrän edelleen, että rajat ovat rakkautta ja auttavat ja kuuluvat myös kasvun tukemiseen, mutta se miten rajat asettaa vaikuttaa paljon.

Työhaastattelussa tähän loppuaikana tekemääni työhön kysyttiin, olisinko valmis kouluttamaan muita ja nostamaan positiivisen pedagogiikan voimaa työyhteisössä. Nyt tuntuu siltä, että se voisi todellakin olla oma juttuni. Saan sitä toki omalla toiminnallani vietyä arkeen muiden nähtäville, mutta voisin vielä enemmän kertoa ja pohtia asiaa kollegoiden kanssa.

Lapsilta saan ihan parasta palautetta usein. Kävin viimeisen viikon perjantaina vanhassa työpaikassani viemässä joulumuistamisen. Iltapäivätoiminannassa oltiin juuri välipalalla ja suurin osa lapsista ryntäsi halaamaan ja kyselemään tulenko takaisin heidän kanssaan taas. Tämä lämmitti suuresti sydäntäni ja sai muistamaan kuinka arvokkaasta asiasta positiivisuudessa ja läsnäolossa on kyse. Tuntui, että olen heille monelle ollut merkityksellinen aikuinen. Jopa eräs poika, kenellä on paljon haasteita käytöksessä, vastaili todella kauniisti, kun erikseen vaihdoin hänen kanssaan muutaman sanan.

Positiivisuusvihot toimivat varmasti, kun ne saa oikein kohdennettua kullekin ryhmälle. Ne haastavat aikuisia ja lapsia, mutta myös antavat paljon. Kuulin, että eräässä koulussa, jossa on vaativan tuen oppilaita, he olivat ottaneet vihot uudestaan muokattuna käyttöön, kun niistä olin maininnut ja ne toimivat todella hyvin heidän tarkoituksiinsa. Samoin monien kollegojen kanssa käytyjen keskustelujen kautta olen saanut tartutettua positiivisuuden otetta heidänkin toimintatapoihinsa.

Pyysin vapaamuotoista palautetta vanhemmilta ja sain todella ihania viestejä kiitokseksi siitä, kuinka olen heidän lapsensa kohdannut kiireisessä kouluarjessa. Näistä viesteistä ja lasten ai-doista kommentteista vahvistuu itselle se ajatus, että toiminnallani olen saanut luotua hyvinvointia lapsille ja perheille. Myös kaikki vanhempien kanssa käydyt keskustelut arjessa vahvistavat sitä, että hyvän huomaaminen lisää henkistä hyvinvointia kaikilla. Samoin työkollegoiden palaute on ollut samanlaista hyvinvoinnin lisäämisen näkökulmasta.

Tiedän ja uskallan nykyään entistä vahvemmin toimia positiivisen pedagogiikan keinoin. Uskon vahvasti sen olevan oikea tapa varsinkin minulle toimia lasten ja nuorten kanssa. Koskaan ei tarvitse miettiä, olenko sanonut liian jyrkästi tai pahasti oppilaille. Olen saanut lasten kanssa monta kohtaamisen hetkeä, joissa heitä ei ole tarvinnut vallalla tai pelolla ohjailla. Riittää kun on ollut empaattinen ja ottanut oppilaat mukaan pohtimaan mikä on oikein ja väärin ja miten kannattaa toimia. Olen saanut lapset yrittämään parhaansa ja kannustamaan muita. Tämä opinnäytetyö on ollut todella antoisa ja voisin jatkaa päiväkirjan pitoa ja onnistumisen kokemuksien pohtimista loputtomiin ja saada muutkin innostumaan aiheesta.

Itse päiväkirjan pitämisellä olen oppinut havainnoimaan ja pohtimaan omaa työtäni ihan uudenlaisesta näkökulmasta. Olen huomannut sen, että mihin kiinnittää huomiota sitä alkaa pikkuhiljaa huomaamattaan lisäämään. Asioihin on helppo palata, kun ne ovat itsellä ylhäällä ja näkee konkreettisen edistymisen asioissa. Yleensä tällaisessa työssä, jota tehdään ihmisten kanssa, edistymisen näkee eri tavoin kuin jossain työssä missä konkreettisesti valmistetaan jotakin. Tämän takia päiväkirjamuotoinen opinnäytetyö auttoi paljon näkemään asioita, joita työssään saavuttaa.

Lähteet

Painetut

Fischbein, S. Österberg, O. 2009. Kaikkien lasten koulu. Erityispedagoginen näkökulma lasten kohtaamiseen. Juva: WS Bookwell.

Kyrönlampi, T. Mäkitalo, K. Uitto, M. 2020. Esi- ja alkuopetuksen käsikirja. Keuruu: Otavan kirjapaino.

Leskisenoja E. Positiivisen pedagogiikan työkalupakki. 2017. Juva: Bookwell Digital.

Leskisenoja, E. Sandberg, E. Positiivinen pedagogiikka ja nuorten hyvinvointi. 2019. Keuruu: Otavan kirjapaino.

Luostarinen, A. Nieminen J, H. Arvioinnin käsikirja. 2019. Keuruu: Otavan kirjapaino.

Hiltunen, V. Hyytiäinen, M. Lindroos, S. Matero, M. 2013. Koulunkäynninohjaajan käsikirja. 3. painos. Helsinki: Sanoma Pro.

Saloviita, Timo. Työrauha luokkaan. 2014. 3. Painos. Juva: Bookwell.

Trogen Tiia. Positiivinen kasvatust. 2021. 3.painos. Keuruu: Otavan kirjapaino.

Vitka, Tiina. Laaja-alaisen erityisopettajan käsikirja. 2., päivitetty painos. Keuruu: Otavan kirjapaino.

Välitalo, R. Ajattelun vahvistaminen opetuksessa. 2021. Keuruu: Otavan kirjapaino.

Sähköiset

Perusopetuslaki. 21.8.1998./628. [Perusopetuslaki 628/1998 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX®](#)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. 2014. [perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf \(oph.fi\)](#)

Julkaisemattomat

Kuviot

Kuvio 1. Sidosryhmäkartta.